

RAPORT
Zespołu Oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 25 i 27 lutego 2011 r.
na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu
dotyczący oceny jakości kształcenia na kierunku „finanse i rachunkowość”
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia .

Informacje wstępne

1. Skład Zespołu oceniającego

Wizytację na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu przeprowadził Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

- prof. dr hab. Marek Lisiński – Przewodniczący Zespołu, członek PKA
- prof. dr hab. Adam Szewczuk – ekspert PKA,
- prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA,
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Dominika Tracz – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

Załącznik nr 1 – Podstawa prawna wizytacji

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu na Wydziale Finansów i Zarządzania na kierunku „finanse i rachunkowości” odbyła się po raz drugi, bowiem kierunek ten został pozytywnie oceniony przez Państwową Komisję Akredytacyjną w roku 2006.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z Władzami Uczelni i Wydziału prowadzącej oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez Władze Uczelni, otrzymał od Władz Wydziału dodatkowo zamówione dokumenty, o które zwrócono się podczas wizytacji, przeprowadził hospitację i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, a także przeanalizował wybrane losowo prace dyplomowe.

Raport został opracowany na podstawie przedstawionej przez Uczelnię dokumentacji dotyczącej organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału oraz jego pracownikami.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy

1. Ocena misji i strategii uczelni

Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu jest niepubliczną uczelnią zawodową posiadającą osobowość prawną, działającą na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365, z późn. zm.) oraz Statutu Uczelni nadanego decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr DSW-WUN-6012-10969/WM/10 z dnia 31 sierpnia

2010 r. Uczelnia funkcjonuje na podstawie zezwolenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 lipca 1998r. Decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr DSW-2-01-4001-72-06 z dnia 2 lutego 2007 r. Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia kształcenia w Zamiejscowym Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy. Termin ważności pozwolenia na funkcjonowanie Uczelni mija w dniu 30 września 2016 r. Kształcenie na wszystkich kierunkach studiów realizowane jest na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Proces formułowania strategii Uczelni zrealizowano przy wykorzystaniu metody Strategicznej Karty Wyników. Strategią Szkoły, jak deklaruje Uczelnia, jest strategia zrównoważonego, kompleksowego i ukierunkowanego rozwoju, której celem jest uzyskanie pozycji „wiodącej akademickiej szkoły biznesu w regionie”.

Strategię poprzedza sformułowana misja Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu, która określa szczególnie powód istnienia i funkcjonowania tej Uczelni. Brzmi ona następująco: „kształcimy profesjonalistów dla świata biznesu”. Odwołuje się ona do tradycji i wartości szkolnictwa wyższego, przyjmując jako przesłanki funkcjonowania szkoły wyższej rolę społeczną, dbałość o studenta, pragmatyzm oraz nowoczesność. Przyjęta misja jest zobowiązaniem dla wszystkich członków akademickiej wspólnoty.

Dla realizacji strategii WSB wyznaczyła cztery drogi strategiczne. Wpisują się one w osiem projektów strategicznych. Wszystkie one uwzględniają interesy interesariuszy Uczelni. Są spójne z misją Uczelni i tworzą system – strategię rozwoju WSB.

Upowszechnienie misji wśród pracowników i studentów Wydziału Finansów i Zarządzania nie jest zadowalające. Znajomość misji wśród społeczności akademickiej jest niewielka. Studenci nie potrafili określić jej podstawowych założeń, nie umieli również wskazać jej istoty. Te cechy identyfikowane w toku analizy misji charakteryzują praktycznie wszystkie szkoły wyższe. Każą one Władzom Wydziału zwracać większą uwagę na jej powszechny wymiar, a także ciągłe jej doskonalenie.

Nieustanne uaktualnianie tak określonej strategii, a w dalszej kolejności wykorzystywanie zawartych w niej rozstrzygnięć, dla podejmowania bieżących decyzji zarządczych, powinno stać się zasadniczym wyzwaniem Wyższej Szkoły Bankowej zmierzającym do jego rozwoju zgodnego z przyjętą wizją i projektami strategicznymi.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa

W myśl art. 60 ust. 5 ustawy – organy kolegialne uczelni niepublicznej określa jej statut, a przepisy ustawy dotyczące senatu stosuje się odpowiednio do najwyższego organu kolegialnego uczelni niepublicznej. Zgodnie z postanowieniami Statutu Uczelni (§ 32 ust. 1 3 oraz (§ 35) organy kolegialne Uczelni, tj. Konwent, Senat i Rady Wydziałów, a także organy jednoosobowe, tj. Rektor i Dziekani wypełniają obowiązki statutowe.

Konwent – jako najwyższy organ kolegialny Uczelni - aktualnie **nie dopełnił** swoich obowiązków wynikających z art. 169 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, bowiem **podjął w dniu 5**

czerwca 2009 r. Uchwałę nr 36/2009 w sprawie zatwierdzenia zasad rekrutacji na studia I stopnia na Wydziale Finansów i Zarządzania w Toruniu w roku akademickim 2010/2011 oraz Uchwałę nr 37/2009 w sprawie zatwierdzenia zasad rekrutacji na studia II stopnia na Wydziale Finansów i Zarządzania w roku akademickim 2010/2011, zaś dla Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy odpowiednio Uchwałę nr 38/2009. Na rok akademicki 2011/2012 uchwały w sprawie zasad rekrutacji podjęto już w terminie, tj. w dniu 14 maja 2010 r. (Uchwały nr 26/2010, i 27/2010).

W wyżej wymienionych uchwałach określono warunki przyjęć studentów obcokrajowców. Zasady rekrutacji podawane są do publicznej wiadomości w ogólnodostępnej formie poprzez umieszczenie ogłoszenia w siedzibie Uczelni, a także w wydawanych przez Uczelnię informatorach.

Senat wypełnił obowiązki wynikające z art. 62 ust. 1 pkt. 5 ustawy i zatwierdził w dniu 14 października 2010 r. roczne sprawozdanie Rektora z działalności Uczelni za rok akademicki 2009/2010.

Maksymalny roczny wymiar zajęć dydaktycznych dla nauczycieli akademickich został określony w § 32 ust. 3 Statutu Uczelni i jest **zgodny** z art. 130 ust. 3 ustawy.

Rada Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu wypełniła obowiązki wynikające z art. 68 ust. 2 ustawy oraz § 20 ust. 1 pkt. 4 Statutu Uczelni i zatwierdziła plany studiów i programy nauczania dla prowadzonych na tym Wydziale kierunków studiów (w tym dla ocenianego kierunku „*finanse i rachunkowość*”).

Rektor Uczelni oraz Dziekani zostali powołani do pełnienia swoich funkcji zgodnie z zapisami statutowymi, spełnione zostały również warunki określone w art. 72 ust. 2 oraz 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie, z którymi organy jednoosobowe zatrudnione są Uczelni jako **podstawowym miejscu pracy**. Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, iż sprawy, którymi zajmowali się Rektor i Dziekani odpowiadały ich statutowym kompetencjom.

Analiza przedstawionej dokumentacji wykazała, iż Rektor wypełnił obowiązek wynikający z przepisów art. 35 ust. 1. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i przekazał w terminie, tj. w dniu 15 października 2010 r. Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego **roczne sprawozdanie z działalności Uczelni**, wraz z informacją dotyczącą obsady kadrowej.

Rektor powołał również – zgodnie z § 43 ust. 3 Statutu Uczelni – Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną ds. Studentów – Zarządzeniem nr 31a/2008 z dnia 26 września 2008 r. Rektor powołał również na rok akademicki 2010/2011 w dniu 25 maja 2010 r. – zgodnie z § 39 ust. 5 Statutu Uczelni – Wydziałową Komisję Rekrutacyjną - Zarządzeniem nr 30/2010 oraz Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną – Zarządzeniem nr 31/2010.

Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, iż sprawy, którymi zajmował się Rektor odpowiadały jego ustawowym i statutowym kompetencjom.

Powołanie **kanclerza** Uczelni nastąpiło w dniu 1 października 2007 r. przez Założyciela – zgodnie z zapisami Statutu - tj. przez Zarząd Towarzystwa Edukacji Bankowej SA w Poznaniu na wniosek Konwentu, po zasięgnięciu opinii Senatu.

Analiza dokumentacji wykazała, iż zakres wydawanych przez Kanclerza zarządzeń jest zgodny z jego ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. (§ 22 Statutu). Kieruje on

administracją, finansami i gospodarką Uczelni.

Dokumentacja w Uczelni prowadzona jest prawidłowo.

Załącznik nr 2 – Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów jednostki

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych

Wydział Finansów i Zarządzania w Toruniu funkcjonuje w Uczelni od momentu jej powołania. Obecnie w ramach Wydziału – zgodnie z § 7 ust. 2 Statutu – funkcjonują następujące jednostki organizacyjne:

1. Katedra Ekonomii,
2. Katedra Finansów i Bankowości,
3. Katedra Nauk Społecznych,
4. Katedra Metod Ilościowych,
5. Katedra Marketingu i Public Relations,
6. Katedra Prawa,
7. Katedra Rachunkowości,
8. Katedra Zarządzania,
9. Katedra Logistyki,
10. Katedra Turystyki i Rekreacji,
11. Katedra Prawa Administracyjnego,
12. Zakład Informatyki,
13. Zakład Psychologii,
14. Studium Języków Obcych,
15. Studium Wychowania Fizycznego.

Analiza dokumentacji wykazała, iż wszelkie zmiany organizacyjne dokonywane są zgodnie ze Statutem, po zasięgnięciu przez Rektora opinii Senatu.

Analiza przedstawionej dokumentacji potwierdza także, iż w obszarze zainteresowań Rady Wydziału znalazły się sprawy należące do jej statutowych kompetencji. Dokumentacja dotycząca pracy tych organów przechowywana jest w sposób prawidłowy. Uczelnia posiada protokoły z obrad wraz z opisem i sposobem głosowania podpisane przez jej przewodniczącego. Do protokołów dołączone są listy obecności.

Oceniając opisane powyżej rozwiązania strukturalne Wydziału Finansów i Zarządzania można stwierdzić, że zapewnia ono właściwy tok kształcenia na ocenianym kierunku studiów, stwarzając jednocześnie odpowiednie warunki dla zapewnienia wymaganego poziomu jego jakości.

4. Informacja o liczbie studentów

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	Jednostki
Studia stacjonarne w tym obcokrajowcy	936	652		
Studia niestacjonarne w tym obcokrajowcy	5683	3852		
Razem	6619	4504		

w tym obcokrajowcy				
--------------------	--	--	--	--

Liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest mniejsza od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Należy jednakże podkreślić fakt, iż w Uczelni studenci tych studiów stanowią 14,1%.

Studenci Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu stanowią 68,0% ogółu studentów Uczelni. Na studiach stacjonarnych aktualnie studiuje 14,5% ogółu studentów Wydziału, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Obecnie na Wydziale Finansów i Zarządzania w Toruniu realizowane jest kształcenie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunkach „zarządzanie”, „finanse i rachunkowość”, „europaistyka” oraz „turystyka i rekreacja”.

Państwowa Komisja Akredytacyjna **pozytywnie** oceniła jakość kształcenia na kierunku „zarządzanie” w roku 2009 po raz drugi oraz na kierunku „finanse i rachunkowość” w roku 2006.

Uczelnia nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	39	270	309
	II	47	300	347
	III	51	308	359
II stopnia	I	45	514	559
	II	47	576	623
Razem		229	1968	2197

Studenci ocenianego kierunku stanowią aż 48,8% ogólnej liczby studentów Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu, zaś 33,2% ogólnej liczby studentów Uczelni. Natomiast wskaźnik udziału studentów studiów stacjonarnych wynosi 10,4% ogólnej liczby studentów tego kierunku.

Upowszechnienie misji wśród pracowników i studentów Wydziału Finansów i Zarządzania, a następnie nieustanne uaktualnianie strategii Uczelni, a w dalszej kolejności wykorzystywanie zawartych w niej rozstrzygnięć, dla podejmowania bieżących decyzji zarządczych, powinno stać się zasadniczym wyzwaniem Wyższej Szkoły Bankowej zmierzającym do jej rozwoju zgodnego z przyjętą wizją i projektami strategicznymi.

Organy Uczelni działają zgodnie ze swoimi kompetencjami ustawowymi. Wydział Finansów i Zarządzania w Toruniu ze względu na liczbę studentów należy do silnych wydziałów uczelni, zaś oceniany kierunek należy do kierunków wiodących na tym Wydziale.

II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta

1.1. Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta

Opis sylwetki absolwenta ocenianego kierunku studiów został dokonany odrębnie dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, a w ramach tych stopni studiów wyodrębniono profil ogólny absolwenta kierunku oraz profile związane z poszczególnymi specjalnościami.

Kompetencje ogólne absolwenta obejmują wiedzę z zakresu finansów i rachunkowości, znajomość funkcjonowania instytucji finansowych i banków oraz umiejętność analizy zjawisk gospodarczych i sytuacji ekonomiczno-finansowych jednostek gospodarczych. W szczególności absolwent jest przygotowany do gromadzenia i analizy materiałów źródłowych, ewidencjonowania operacji gospodarczych, sporządzania sprawozdań finansowych, posługiwania się specjalistycznym językiem z zakresu finansów i rachunkowości. Absolwent zna również język obcy na poziomie biegłości B2. Kompetencje szczegółowe opracowane odrębnie dla każdej specjalności obejmują syntetyczny opis specjalistycznej wiedzy i umiejętności z daną specjalnością związanych.

Kompetencje ogólne absolwenta studiów drugiego stopnia obejmują zaawansowaną wiedzę z zakresu finansów i rachunkowości oraz umiejętność przeprowadzania analiz finansowych i wyciągania na ich podstawie wniosków, a także podejmowania decyzji finansowych i prowadzenia działalności doradczej. Kompetencje szczegółowe obejmują wskazanie umiejętności nabywanych w ramach każdej ze specjalności.

W kształtowaniu koncepcji kształcenia i określaniu profilu absolwenta uczestniczą organy kolegialne i osoby odpowiedzialne za zarządzanie Uczelnią oraz sprawujące nadzór nad jakością procesu kształcenia. Są to w szczególności Rada Wyższej Szkoły Bankowej, Rada Wydziału jednostki prowadzącej studia, Rada Programowa i Komisje kierunkowe, opiekunowie specjalności, dziekan, prodziekan oraz kierownicy katedr. Opisy sylwetki absolwenta dostępne są w formie papierowej w bibliotece i Dziale Organizacji i Dydaktyki oraz w formie elektronicznej w extranecie studenckim.

Należy wskazać, że mając na uwadze potrzebę silniejszego powiązania procesu kształcenia i jego rezultatów z rynkiem pracy Wyższa Szkoła Bankowa wraz z Wydziałem w Bydgoszczy przystąpiła w marcu 2010 r. do Bydgoskiego Paktu na Rzecz Zatrudnienia, który przyjął jako nadrzędny cel rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego. Udział w tym porozumieniu nakierowany jest na zwracanie w ramach procesu kształcenia większej uwagi na powiązanie planów i programów studiów z potrzebami rynku pracy.

Struktura kwalifikacji absolwenta została ujęta w sposób dość syntetyczny, ale prawidłowo opisuje zakres wiedzy ogólnej i specjalnościowej oraz podstawowe umiejętności nabywane w trakcie procesu kształcenia. Brak jest wskazania, czy Uczelnia stara się również kształtować postawy studenta. Na wysoką ocenę zasługuje wieloetapowy proces

określania sylwetki absolwenta i powszechna dostępność informacji na jej temat. Brak informacji o współtworzeniu sylwetki absolwenta przez pracodawców.

1.2. Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów

Tryb i warunki rekrutacji kandydatów na studia określone są uchwałami Konwentu WSB. Zasady rekrutacji obowiązujące w roku akademickim 2010/2011 zostały wprowadzone uchwałami Konwentu podjętymi dnia 5 czerwca 2009 r. odrębnie dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. Konwent określa, co roku także limity przyjęć na poszczególne kierunki i stopnie studiów.

Warunkiem przyjęcia kandydata na studia pierwszego stopnia jest złożenie kompletu wymaganych dokumentów, wśród których jest wymienione świadectwo ukończenia szkoły średniej. O przyjęciu na studia decyduje kolejność zgłoszeń. Decyzję o przyjęciu na studia podejmuje dziekan. Od decyzji dziekana przysługuje odwołanie do rektora Uczelni. Taka procedura rekrutacji kandydatów nie uwzględnia ich selekcji.

Także rekrutacja na studia drugiego stopnia prowadzona jest w oparciu o złożone dokumenty, wśród których wymagany jest dyplom ukończenia studiów wyższych. O przyjęciu na studia decyduje ocena z dyplomu ukończenia studiów wyższych oraz kolejność zgłoszeń. Osoby, które mają ocenę na dyplomie na poziomie minimum 4,0 mają zagwarantowane przyjęcie na studia drugiego stopnia. Pozostali kandydaci przyjmowani są w oparciu o kryterium kolejności zgłoszeń. Decyzję o przyjęciu na studia podejmuje Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Od decyzji Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej przysługuje odwołanie do rektora za pośrednictwem Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej. W przypadku rekrutacji na studia drugiego stopnia ma miejsce pewien element selekcji w oparciu o wynik studiów pierwszego stopnia.

Warunki i tryb rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia w Wyższej Szkole Bankowej są zgodne z przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 169), poza niewielkim opóźnieniem terminu podawania uchwał w tym zakresie do publicznej wiadomości.

1.3. Ocena realizacji programu studiów

Studia pierwszego stopnia, zarówno realizowane w formie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, trwają 3 lata (6 semestrów). Układ przedmiotów ujętych w planach obydwu form studiów jest bardzo zbliżony, a różnice dotyczą przede wszystkim liczby godzin z poszczególnych przedmiotów.

Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia przewiduje łączną liczbę godzin zajęć dydaktycznych w wymiarze dokładnie odpowiadającym określonymu w standardach kształcenia, tj. 1800 godzin (zob. załącznik 2a; por. tab.1). Treści kształcenia podstawowego realizowane są w łącznym wymiarze 345 godzin, tj. o 45 godzin większym od określonego w standardach i obejmują wszystkie elementy oraz co najmniej minimalne wymiary godzin przewidziane w tych przepisach. Na przekaz treści kształcenia kierunkowego przewidzianych jest 375 godzin, tj. o 75 więcej od minimalnej liczby wymaganej przez standardy. Także w tym przypadku uwzględnione zostały w planie studiów wszystkie wymagane przedmioty. Plan studiów na ocenianym kierunku uwzględnia realizację z nadwyżką wymagań w zakresie nauki języków obcych (300 godzin – 180

powyżej standardu), Technologii informacyjnej (60 godz. – 30 powyżej standardu) a także przedmiotów przekazujących treści humanistyczne (60 godz.) i wychowania fizycznego (60 godz.). Studenci w zależności od wybranej specjalności są zobowiązani do zaliczenia 2 przedmiotów wspólnych (Podstawy rachunku kosztów i Rachunkowość zarządcza) bądź 75-90 godzin wykładów do wyboru. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia oferowanych jest 6 specjalności o wymiarze 375-420 godzin. W ramach każdej specjalności realizowanych jest 9-10 przedmiotów, co pozwala na odpowiednie ukształtowanie wiedzy i umiejętności z daną specjalnością związanych. Na seminarium dyplomowe przewidzianych jest 75 godzin.

Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia łączna liczba godzin w zależności od specjalności zawiera się w granicach 1090-1095, tj. 10-15 godzin więcej od wymaganej przez standardy kształcenia (zob. załącznik 2a; por. tab. 2). W planie studiów ujęte są wszystkie treści kształcenia i przedmioty wymagane przez standardy. Na treści podstawowe przeznaczonych jest 305 godzin zajęć, tj. o 5 więcej od określonej jako minimalna. Na treści kierunkowe przewidziano 300 godzin, co odpowiada minimalnej liczbie określonej w standardach. Język obcy, Informatyka i przedmioty humanistyczne realizowane są również w wymiarze przyjętym w standardach. Studenci w zależności od wybranej specjalności są zobowiązani do zaliczenia 2 przedmiotów wspólnych (Podstawy rachunku kosztów i Rachunkowość zarządcza) bądź 60 godzin wykładów do wyboru. Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia oferowanych jest 6 specjalności, takich samych jak na studiach stacjonarnych, o wymiarze 157-190 godzin. W ramach każdej specjalności realizowanych jest 9-10 przedmiotów, co można uznać za wystarczające do ukształtowania wiedzy i umiejętności z daną specjalnością związanych. Na seminarium dyplomowe przewidzianych jest 38 godzin.

Studia drugiego stopnia na kierunku „*finanse i rachunkowość*”, zarówno prowadzone w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej, realizowane są w ciągu dwóch lat (4 semestry).

Plan studiów stacjonarnych drugiego stopnia obejmuje łącznie 800 godzin zajęć, tj. liczbę dokładnie odpowiadającą określonej w standardach kształcenia (zob. załącznik 2a; por. tab. 3). Grupa treści podstawowych realizowana jest w odniesieniu do każdego z przedmiotów w wymiarze większym od przyjętego jako minimalny w standardach kształcenia, a łącznie o 65 godzin większym. Z nadwyżką 90 godzin realizowane są także treści kierunkowe. Tak istotne zwiększenie wymiaru godzin nie wydaje się uzasadnione w odniesieniu do niektórych wąskich pod względem treści przedmiotów i pożądanej struktury kwalifikacji absolwenta. Uwaga ta odnosi się w szczególności do przedmiotów Polityka pieniężna (60 godzin) oraz Portfel inwestycyjny (60 godzin). W planie studiów ujęto dwa dalsze przedmioty obowiązkowe (Biznesplan i Ocena zdolności kredytowej), po 45 godzin każdy i wykłady do wyboru w łącznym wymiarze 175 godzin. Także w odniesieniu do przedmiotu Ocena zdolności kredytowej (45 godzin) można zgłosić uwagę, co do potrzeby jego realizacji w tak dużym wymiarze, zarówno biorąc pod uwagę zawartość merytoryczną tego przedmiotu, jak i jego małą zbieżność z częścią oferowanych specjalności. Na studiach drugiego stopnia oferowanych jest 10 specjalności. Każda składa się z 4 przedmiotów o identycznym wymiarze 25 godzin. Zgłoszone powyżej wątpliwości, co do sensu rozbudowania niektórych przedmiotów obligatoryjnych dla studentów wiążą się bezpośrednio z faktem, że relatywnie słabo rozwinięte są programy nauczania w ramach specjalności. Na specjalność przewidziano jedynie 100 godzin (12,5 proc. ogólnej liczby godzin w ramach studiów). Przy zaledwie 4 przedmiotach w ramach specjalności trudno jest wykształcić specjalistę w danym zakresie zgodnie z założeniami przyjętymi w ramach sylwetki absolwenta. Na seminarium dyplomowe przeznaczonych jest 45 godzin.

Plan studiów niestacjonarnych drugiego stopnia ma identyczny układ, jak omówiony powyżej plan dla studiów stacjonarnych, z odpowiednio mniejszą liczbą godzin (zob. załącznik 2a; por. tab. 4). Łączna liczba godzin zajęć wynosi 482, co oznacza, że jest o 2 godziny większa od minimalnej wymaganej przez standardy. Wszystkie treści podstawowe i kierunkowe realizowane są w wymiarze godzinowym określonym w standardach. Na dwa przedmioty obowiązkowe (Biznesplan i Ocena zdolności kredytowej) przewidziano po 18 godzin, a na wykłady do wyboru 56. Wymiar godzinowy specjalności i układ tworzących je przedmiotów jest identyczny, jak na studiach stacjonarnych. Oznacza to, że aktualna jest zgłoszona do nich powyżej uwaga mająca wpływ na możliwość kształtowania sylwetki absolwenta specjalności. Seminarium dyplomowe realizowane jest w wymiarze 50 godzin.

Studia niestacjonarne drugiego stopnia prowadzone są także w oparciu o plan określany mianem indywidualnej ścieżki kształcenia (zob. załącznik 2a ;por. tab. 5). Oprócz przedmiotów przekazujących treści podstawowe i kierunkowe (dokładnie w wymiarze określonym w standardach kształcenia), przedmiotu Biznesplan (18 godz.) i wykładów do wyboru (28 godz.), obejmuje on 5 przedmiotów odpowiadających wprost bądź poprzez kompilację przedmiotów przekazujących treści podstawowe oraz 6 przedmiotów przekazujących treści kierunkowe na studiach pierwszego stopnia na kierunku „*finanse i rachunkowość*”. Na te 11 przedmiotów stanowiących kanwę kształcenia na studiach pierwszego stopnia przypada aż 290 godzin, czyli niemal połowa z realizowanych w ramach tego planu (628). W opisie sylwetki absolwenta wskazano, że są to studia dla absolwentów kierunków nieekonomicznych, które pozwalają im zdobyć gruntowną wiedzę z zakresu ekonomii, finansów, prawa i rachunkowości. **Studia realizowane według tego planu oznaczają de facto próbę realizacji w ciągu dwóch lat programu studiów pierwszego i drugiego stopnia w oparciu o przedmioty przekazujące treści podstawowe i kierunkowe dla obydwu stopni studiów. Taką koncepcję kształcenia należy uznać za niezgodną z ideą procesu bolońskiego. Wymaga ona przepracowania, tak by absolwent tej formy kształcenia otrzymywał kwalifikacje zgodnie z kompetencjami deklarowanymi w sylwetce absolwenta.**

Jako oferta uzupełniająca standardy kształcenia, która pogłębia wiedzę studenta z zakresu ocenianego kierunku studiów, występują przede wszystkim zajęcia realizowane w ramach specjalności oraz dodatkowe przedmioty obowiązkowe lub wykłady do wyboru. Wymiar godzin przewidzianych na przedmioty specjalnościowe jest, jak wskazano powyżej, stosunkowo duży na studiach pierwszego stopnia (375-420) i dość wąski na studiach drugiego stopnia (100). Wykłady do wyboru na studiach pierwszego stopnia oferowane są w wymiarze 75-90 godzin na studiach stacjonarnych i 50-60 na studiach niestacjonarnych oraz w dużym zakresie na studiach stacjonarnych drugiego stopnia (175) i mniejszym na studiach niestacjonarnych (56). Zestawy wykładów do wyboru obejmują w zależności od semestru od 5 do 19 przedmiotów w różnych dziedzin: prawa, zarządzania, finansów, ekonomii. Oferta uzupełniająca standardy kształcenia, która pogłębia wiedzę studenta z zakresu ocenianego kierunku studiów jest zatem stosunkowo dobrze rozwinięta na studiach stacjonarnych i nieco gorzej na studiach niestacjonarnych. Należy przy tym wziąć pod uwagę, że studenci stacjonarni stanowią jedynie 11 procent studentów ocenianego kierunku.

Na obydwu stopniach studiów, zarówno prowadzonych w formie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, spełniony jest wymóg udziału w ofercie zajęć do wyboru, co najmniej 30 % liczby godzin będących różnicą łącznej liczby godzin zajęć określonych w standardach i liczby

godzin zajęć przeznaczonych na realizację treści podstawowych, kierunkowych oraz ujętych w pkt. V standardów.

Na studiach pierwszego stopnia, zarówno realizowanych w formie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, oferowanych jest sześć takich samych specjalności. Są to: Bankowość i innowacje finansowe, Finanse i doradztwo podatkowe, Rachunkowość i finanse przedsiębiorstw, Doradztwo finansowe i ubezpieczenia, Gospodarowanie nieruchomościami, Międzynarodowe stosunki gospodarcze. **Na podstawie zawartości merytorycznej przedmiotów można stwierdzić, że poza ostatnią specjalnością wszystkie mieszczą się w kanonie wiedzy kierunku „finanse i rachunkowość”.** W ramach specjalności Międzynarodowe stosunki gospodarcze jedynie 4 z 9 przedmiotów zawierają się w pełni bądź częściowo w ramach dyscypliny Finanse. Dominujący w strukturze godzin specjalności przedmiot Międzynarodowe stosunki gospodarcze, identyczny z nazwą specjalności, obejmuje na studiach stacjonarnych aż 25, a na studiach niestacjonarnych prawie 30 % wymiaru godzin przewidzianych dla specjalności. Jest to przedmiot podstawowy w ramach kierunku studiów „Ekonomia”.

Na studiach drugiego stopnia oferowanych jest 10 specjalności identycznych pod względem nazwy, wymiaru godzin i przedmiotów dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Są to: Bankowość i innowacje finansowe, Marketing i sprzedaż usług finansowych, Zarządzanie i finanse przedsiębiorstw, Logistyka – Organizacja i finanse, Finanse i organizacja w turystyce, Gospodarowanie nieruchomościami, Negocjacje w usługach finansowych, Rachunkowość przedsiębiorstw i kontrola finansowa, Inżynieria finansowa, Podatki i doradztwo podatkowe. Specjalności te w większości mieszczą się w kanonie wiedzy kierunku studiów „finanse i rachunkowość”. **Zastrzeżenia o różnym charakterze można mieć do trzech specjalności.** W ramach specjalności Logistyka – Organizacja i finanse tylko jeden z czterech realizowanych przedmiotów odnosi się do problematyki finansów (Controlling i planowanie finansowe w logistyce), a pozostałe związane są z kierunkiem „logistyka”. Nazwa specjalności Zarządzanie i finanse przedsiębiorstw w sposób nieadekwatny wprowadza nazwę kierunku studiów „zarządzanie”, podczas gdy treści realizowanych przedmiotów dotyczą raczej elementów zarządzania finansami przedsiębiorstw. Niezbyt adekwatna do treści programowych jest także bardzo wąska nazwa specjalności Negocjacje w usługach finansowych, gdyż tylko jeden przedmiot na cztery dotyczy wprost kwestii negocjacji, a jeden częściowo.

Sekwencja przedmiotów ujętych w programie studiów jest właściwa. Na studiach pierwszego stopnia większość przedmiotów przekazujących treści podstawowe realizowana jest w dwóch pierwszych semestrach. Przedmioty przekazujące treści kierunkowe realizowane są od drugiego do czwartego semestru. Większość zajęć specjalnościowych skoncentrowana jest w trzech ostatnich semestrach. Nauka języka obcego trwa od drugiego do szóstego semestru, co pozwala studentom na ciągłe utrzymanie kontaktu z nauczaniem językiem. Również następstwo poszczególnych przedmiotów nie budzi zastrzeżeń.

Na studiach drugiego stopnia przedmioty przekazujące treści podstawowe realizowane są na dwóch pierwszych semestrach, a przedmioty przekazujące treści kierunkowe w pierwszym i trzecim. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w pierwszym i czwartym semestrze a przedmioty do wyboru w trakcie całych studiów. Rozkład taki, biorąc pod uwagę następstwo poszczególnych przedmiotów, jest zasadny.

Udział zajęć prowadzonych w formach aktywnych (ćwiczenia, laboratoria, seminaria) w ogólnym wymiarze godzin zajęć dydaktycznych jest właściwy. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia przypada na nie 46-49%, a na studiach niestacjonarnych 39-40% łącznej liczby godzin. Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia udział zajęć prowadzonych w formach aktywnych (ćwiczenia, seminaria) jest mniejszy i wynosi 38%, a na studiach niestacjonarnych 36%. Taka struktura form zajęć (duży udział zajęć w formie wykładów) nie jest najlepsza z punktu widzenia rozwijania umiejętności deklarowanych w sylwetce absolwenta. Na obydwu stopniach studiów od 3,5 do 7% zajęć realizowanych jest w formie e-learningu, bądź bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego.

Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia częściowo realizowanych jest 5 przedmiotów z zakresu przedmiotów podstawowych, kierunkowych i stanowiących inne wymagania z zastosowaniem kształcenia na odległość w wymiarze 10-15 godzin w odniesieniu do poszczególnych z nich (m.in. makroekonomia, finanse publiczne, finanse przedsiębiorstwa). Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia na tę formę kształcenia przypada od 6 do 10 godzin, także w odniesieniu do 5 przedmiotów z tych samych grup. Poza tym na obydwu formach studiów z zastosowaniem techniki kształcenia na odległość realizowane są 1-2 przedmioty specjalnościowe w wymiarze 10-15 godzin każdy na studiach stacjonarnych, i 4-6 godzin na studiach niestacjonarnych. Technika kształcenia na odległość stosowana jest także na studiach drugiego stopnia i dotyczy zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych jednego przedmiotu podstawowego (10 godz.) oraz pojedynczych przedmiotów specjalnościowych (8-10 godz.) na trzech specjalnościach.

Do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem techniki kształcenia na odległość służy platforma Moodle. Formy e-learningu są zróżnicowane i polegają na udostępnianiu na platformie materiałów do zajęć dydaktycznych, zadawaniu problemów do samodzielnego opracowania, prowadzenie forów dyskusyjnych, publikowanie zadań i testów. Weryfikacja stosowanych form prowadzi do wniosku, że wykorzystywany jest jako narzędzie wspomagające proces dydaktyczny.

Szczegółowy przegląd programów studiów oraz informacje uzyskane w trakcie wizyty Zespołu Oceniającego wskazują także na słabsze strony realizowanego programu studiów. Dotyczą one:

- studiów niestacjonarnych drugiego stopnia, które prowadzone są oparciu o plan określany mianem indywidualnej ścieżki kształcenia. Są one niezgodne z ideą procesu bolońskiego. Plan tych studiów wymaga przepracowania, tak by absolwent tej formy kształcenia otrzymywał kwalifikacje zgodnie z kompetencjami deklarowanymi w sylwetce absolwenta. W tej formie kształcenia zastrzeżenia budzi mała liczba godzin (100) i przedmiotów (4) przewidziana na specjalności, co ma niewątpliwie wpływ na możliwość realizacji przyjętej sylwetki absolwenta,
- studiów pierwszego stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, w ramach, których specjalność Międzynarodowe stosunki gospodarcze, nie mieści się w kanonie wiedzy kierunku „*finanse i rachunkowość*”,
- studiów drugiego stopnia, które oferują trzy specjalności nie mieszczące się w kanonie wiedzy kierunku „*finanse i rachunkowość*”.

1.4. Analiza osiągnięć studentów – ocena systemu ECTS

Ogólne zasady dotyczące systemu punktów ECTS zawarte są w Regulaminie studiów. Przewiduje on, że liczba punktów dla każdego semestru wynosi od 27 do 33, a dla roku akademickiego nie mniej niż 60. Szczegółowe zasady przyznawania punktów, ECTS reguluje Zarządzenie Rektora WSB nr 36/2010 z dnia 22 lipca 2010 r. ze zmianą dokonaną dnia 4 listopada 2010 r. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia łączna liczba punktów ECTS, jaką musi uzyskać student do ich zaliczenia wynosi 186-187 w zależności od wybranej specjalności. W poszczególnych semestrach liczba punktów wymagana do ich zaliczenia wynosi od 29 do 32. Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia łączna liczba punktów ECTS wynosi w zależności od specjalności od 180 do 181. Natomiast w ramach poszczególnych semestrów wymagana ich liczba zawiera się w granicach 27-33. Punkty ECTS przypisane zostały do poszczególnych przedmiotów prawidłowo i właściwie odzwierciedlają nakład pracy studenta niezbędny do opanowania wiedzy z nimi związanych. Liczba punktów związanych z poszczególnymi przedmiotami na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych jest taka sama, co należy uznać za rozwiązanie zasadne.

Na studiach drugiego stopnia łączna liczba punktów ECTS wynosi 120. Liczba punktów w poszczególnych semestrach wynosi od 28 do 31. Punktacja związana z poszczególnymi przedmiotami jest prawidłowa. Liczby punktów ECTS są identyczne na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

System ECTS zastosowany na ocenianym kierunku studiów jest zgodny ze standardami kształcenia oraz wymaganiami określonymi w rozporządzeniu MNiSzW z dnia 3.10.2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta. System przyznawania punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów uwzględnia efekty kształcenia.

1.5. Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej

Studenci w większości pozytywnie oceniają kadrę naukową, która ich zdaniem wywiązuje się ze swoich zadań w sposób odpowiadający potrzebom studentów. Prowadzący na pierwszych zajęciach informują o zasadach obowiązujących na ich przedmiotach, tj. formie i terminie zaliczeń, zakresie i tematyce materiału objętego egzaminem, ew. zwolnieniach z egzaminu, formach odrabiania zajęć (nieobecności). Podawane są godziny konsultacji odpowiednie dla potrzeb studentów. Pozytywnie oceniono możliwość kontaktu z nauczycielami, którzy udostępniają swój numer telefonu bądź adres poczty elektronicznej. Studenci w miarę potrzeb mają również możliwość uzyskania potrzebnych informacji bezpośrednio po zajęciach z danym dydaktykiem. Studenci są informowani o nieobecnościach dydaktyków. Politykę Uczelni w tym zakresie należy ocenić pozytywnie.

Sylabusy do przedmiotów, oraz niektóre materiały z zajęć są dostępne studentom w Extranecie.

Godziny otwarcia Biblioteki są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych, jednak studenci niestacjonarni wyrazili opinię, że dla nich są one za krótkie – w ciągu tygodnia do godziny 17, więc aktywni zawodowo nie mogą z niej korzystać. Zastrzeżenia budzi wyposażenie biblioteki, które w opinii obecnych na spotkaniu nie jest wystarczające. Studenci mogą zamówić woluminy znajdujące się w bibliotece w Toruniu, jednak sami muszą je odbierać w Toruniu.

Warto zastanowić się nad zmianą tej praktyki proponując studentom odbiór zamówionych książek w Bydgoszczy. W przypadku braku potrzebnej literatury studenci mogą zwrócić się do nauczyciela o udostępnienie danej pozycji celem skopiowania, część dydaktyków zostawia literaturę bezpośrednio w punkcie ksero, co jest pozytywnie oceniane przez studentów.

Wybór promotorów jest oceniany przez studentów pozytywnie. Odpowiednio przed dokonaniem wyboru, studenci mają możliwość zapoznania się z listą nauczycieli prowadzących seminarium dyplomowe, zakres tematyczny, oraz liczbie osób, którą będzie prowadził, w systemie e-dziekanat. Obecni na spotkaniu mieli zastrzeżenia do braku ogólnych informacji o proponowanych terminach oddawania prac licencjackich, obron, nie znają również zasad działania systemu antyplagiatowego. Pozytywnym byłoby przekazywanie studentom informacji w tym zakresie.

Opieka naukowa i dydaktyczna zapewniana przez Uczelnię w sposób znaczący spełnia kryteria oceny spraw studenckich. Studenci podkreślili, że pozytywnym działaniem była możliwość uczestniczenia w bezpłatnych zajęciach wyrównawczych z matematyki, dzięki czemu nie musieli ponosić dodatkowych kosztów związanych z opanowaniem braków. Pozytywnie oceniona została budowa rozkładu zajęć.

2. Analiza i ocena wyników kształcenia

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych osiągnięć

W Uczelni obowiązuje zasada, iż każdy przedmiot kończy się egzaminem bądź zaliczeniem. Szczegółowe zasady i procedury oceniania studentów oraz zaliczania semestrów określone są Regulaminie studiów.

Okresem zaliczeniowym w Uczelni jest semestr. Ostatecznym terminem zaliczenia wszystkich przedmiotów i złożenia egzaminów jest 15 marca dla semestru zimowego i 30 września dla semestru letniego. Terminy egzaminów są podawane do wiadomości z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem. Egzaminy odbywają się w formie ustnej bądź pisemnej, a o wyborze jednej z nich decyduje egzaminator. W przypadku pisemnej formy egzaminu egzaminator jest zobowiązany do udostępnienia studentowi ocenionej pracy do wglądu. Student ma prawo do jednego terminu poprawkowego z każdego zaliczenia i egzaminu. W przypadku zgłoszenia przez studenta zastrzeżeń, co do przebiegu i obiektywności egzaminu może on wystąpić do dziekana o wyznaczenie egzaminu komisyjnego. Student może w uzasadnionych przypadkach uzyskać zgodę na warunkowe zaliczenie semestru i wpis na kolejny semestr. Jest to możliwe w przypadku nie zaliczenia jednego przedmiotu.

Uczelnia archiwizuje prace egzaminacyjne i zaliczeniowe oraz projektowe. Przeprowadzono analizę prac z następujących przedmiotów: Matematyka, Statystyka, Rachunkowość, Ekonometria, Rachunkowość finansowa, Rachunkowość zarządcza, Portfel inwestycyjny, Banki i rynki finansowe, Rynek finansowy, Rachunek kosztów, Standardy sprawozdawczości finansowej, Analiza finansowa, Ocena zdolności kredytowej. Stosowane formy sprawdzania wiedzy są w sposób odpowiedni dostosowane do charakteru przedmiotu. W ramach zaliczeń i egzaminów wykorzystuje się zadania obliczeniowe, testy wyboru, pytania otwarte, projekty, eseje. Na pracach wpisywane są oceny i nanoszone uwagi. Pozwala to na

stwierdzenie, że sposób i formy weryfikacji etapowych osiągnięć studentów stosowane na ocenianym kierunku są prawidłowe.

System weryfikacji etapowych osiągnięć studentów funkcjonuje na zasadach powszechnie przyjętych w szkolnictwie wyższym i pozwala na właściwą ocenę i selekcję studentów w oparciu o poziom wiedzy i umiejętności nabywanych przez nich w procesie kształcenia.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu

Stosunkowo największy odsiew występuje na pierwszym roku studiów. Jest on przy tym relatywnie większy na studiach pierwszego niż na studiach drugiego stopnia. Mniejszy jest także odsiew na studiach stacjonarnych niż na studiach niestacjonarnych. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia po pierwszym roku skreślono 13 z 57 przyjętych studentów, podczas gdy na wyższych latach studiów były to pojedyncze osoby. Na studiach niestacjonarnych po pierwszym roku odpadło 91 z 367 przyjętych studentów, na drugim 27 z 340, a na trzecim 18 z 257. Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia po pierwszym roku skreślono 2 z 36 przyjętych osób, a na drugim roku również 2 z 46. Natomiast na studiach niestacjonarnych po pierwszym roku odpadło 50 z 479 przyjętych osób, a po drugim 20 z 520.

Jako najczęstsze przyczyny skreśleń Uczelnia podaje: nie zaliczenie semestru, zaległości finansowe, wniosek studenta, nie podjęcie studiów w pierwszym semestrze. Najczęstszą przyczyną jest rezygnacja ze studiów, a na drugim miejscu występuje nie zaliczenie semestru.

2.3. Ocena zasad dyplomowania

Zasady dyplomowania zawarte są w Regulaminie studiów. Przewidują one, że student wykonuje pracę dyplomową pod kierunkiem promotora. Promotorem może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Promotorów zatwierdza dziekan. Studenci z odpowiednim wyprzedzeniem otrzymują informator o seminariach dyplomowych zawierający listę promotorów, proponowaną tematykę seminariów oraz kryteria przyjęć na nie. Kryteria te ustalane są przez promotorów. Tematy prac dyplomowych zatwierdzane są przez promotorów. Promotorzy biorą przy tym pod uwagę specjalność studenta, jego zainteresowania naukowe, tematykę badawczą oraz potrzeby praktyki gospodarczej. Brak jest weryfikacji tematów prac przez podmiot zewnętrzny w stosunku do promotora.

W roku akademickim 2009/2010 seminaria dyplomowe na studiach pierwszego stopnia prowadzone były przez 6 nauczycieli posiadających tytuł naukowy bądź stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 9 doktorów. Natomiast na studiach drugiego stopnia seminaria prowadziło 7 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 19 doktorów.

W Uczelni opracowane zostały w 2010 r. Standardy pracy dyplomowej z zakresu nauk ekonomicznych i zarządzania. Obejmują one wymagania merytoryczne, wymogi edycyjne, zasady sporządzania przypisów, wskazówki dotyczące budowy tabel i wykresów oraz układu formalnego pracy. Wymogi merytoryczne określają w szczególności: zakres tematyczny pracy, wymagania dotyczące układu, dobór i wykorzystanie źródeł, wkład własny autora. Wymogi te w sposób prawidłowy określają oczekiwania odnośnie strony merytorycznej i formalnej pracy dyplomowej.

Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz powołany przez dziekana recenzent.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Uczelnia określa zestaw pytań na egzamin dyplomowy obejmujący 30 pytań związanych z kierunkiem studiów dla studiów pierwszego stopnia oraz 25 dla studiów drugiego stopnia. Dodatkowo promotorzy podają po kilka do kilkudziesięciu zagadnień egzaminacyjnych. Egzamin odbywa się przed komisją powoływaną przez dziekana w składzie: przewodniczący, promotor i recenzent. Ostateczny wynik ze studiów jest ustalany jako średnia ważona następujących składników: średnia ocen z egzaminów i zaliczeń uzyskanych w trakcie studiów (waga 0,6), średnia arytmetyczna średniej ocen z pracy dyplomowej (waga 0,2), średnia ocen z odpowiedzi na egzaminie dyplomowym (waga 0,2). Taki algorytm obliczania oceny ostatecznej pozwala na właściwe uwzględnienie postępów w nauce w trakcie całych studiów.

Uczelnia organizuje wewnętrzne konkursy na najlepszą pracę dyplomową. Wyróżniane są prace o wysokim poziomie naukowym, bogatej zawartości merytorycznej oraz przydatności podjętej w nich problematyki dla praktyki gospodarczej.

Oceniając prace dyplomowe należy stwierdzić, że część tematów tych prac nie odpowiada kierunkowi studiów. Problem ten występuje z największym nasileniem na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia. Na 439 prac obronionych w 2010 r. 72 nie były związane z kierunkiem „*finanse i rachunkowość*” (dotyczyły one logistyki, rynku pracy, handlu zagranicznego, zarządzania). Problem ten występował incydentalnie na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia – na 234 prace jedynie 5 nie mieściło się w kanonie kierunku „*finanse i rachunkowość*”, oraz na obydwóch stopniach studiów stacjonarnych, z tym, że w tym ostatnim przypadku liczby prac dyplomowych były niewielkie (41-46).

Prace dyplomowe reprezentują zróżnicowany poziom, część z nich ma charakter odtwórczy. Brak krytycznej analizy i oceny podejmowanych problemów. Analiza ocen wystawionych przez promotora i recenzenta wskazuje na występowanie zjawiska ich zawyżania.

Zasady dyplomowania stosowane na ocenianym kierunku są prawidłowe. Zapewniono właściwą obsadę seminariów dyplomowych. Uczelnia wprowadziła standardy określające wymagania merytoryczne i formalne dotyczące prac dyplomowych. Organizacja egzaminu dyplomowego z punktu widzenia składu komisji egzaminacyjnej, zakresu przedmiotowego egzaminu oraz sposobu wystawiania oceny ostatecznej ze studiów jest właściwa.

Załącznik nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego

3.1. Ocena stosowanych metod dydaktycznych

Jako metody dydaktyczne stosowane na ocenianym kierunku studiów Uczelnia wskazuje: tradycyjny wykład, wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej bądź rzutnika pisma, w ramach, którego analizowane są studia przypadków, ćwiczenia, samodzielna praca studentów przy realizacji projektów oraz metody kształcenia na odległość. Aktywizujące studentów metody

kształcenia stosowane są głównie na ćwiczeniach i obejmują: rozwiązywanie przykładów liczbowych, analizy przypadków, wykorzystanie techniki twórczego myślenia, prezentowanie kazusów, analizowanie treści źródeł.

W sylabusach poszczególnych przedmiotów zamieszczone są informacje o stosowanych metodach dydaktycznych. Metody te są dostosowane do założeń związanych z kształtowaniem wiedzy i umiejętności absolwenta w ramach poszczególnych przedmiotów.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów

Programy nauczania zostały opracowane w oparciu o jednolity dla wszystkich przedmiotów układ zawierający następujące elementy: nazwę jednostki prowadzącej kierunek, nazwę kierunku (nazwy specjalności), nazwę przedmiotu, określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymaganiami wstępnymi, liczbę godzin zajęć, w tym wykładów, ćwiczeń, liczbę punktów ECTS, założenia i cele przedmiotu, metody dydaktyczne, formę i warunki zaliczenia przedmiotu, treści programowe, wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, nazwisko osoby prowadzącej. **Sylabusy zawierają tym samym wszystkie wymagane elementy. Są one dostępne dla studentów w extranecie.**

3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk

Ogólne zasady odbywania praktyk zawodowych zawarte są w regulaminie studiów. Brak jest w Uczelni szczegółowych zasad regulujących sposoby realizacji i kontroli praktyk, określających w szczególności cele praktyk zawodowych i ich powiązanie z procesem kształcenia. Student kierunku „finanse i rachunkowość” jest zobowiązany do zaliczenia praktyki w wymiarze 4 tygodni pomiędzy IV a VI semestrem studiów. Dotyczy to zarówno studentów studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Organizacją i koordynacją realizacji praktyk zajmuje się Biuro Promocji Zawodowej Studentów i Absolwentów. Praktyki organizowane są w przedsiębiorstwach i instytucjach z uwzględnieniem specjalności i preferencji studenta, a także możliwości jej zorganizowania przez uczelnię. Uczelnia dysponuje bazą instytucji, w których mogą być odbywane praktyki obejmującą 744 podmioty. Student składa w Biurze propozycje dotyczące miejscowości i terminu praktyki, które stanowią podstawę do jej zorganizowania przez Uczelnię. Możliwe jest także znalezienie miejsca odbycia praktyki przez studenta, ale wymaga to akceptacji Biura.

Uczelnia wystawia skierowanie na praktykę oraz określa jej program. Program praktyki ma charakter ramowy i dostosowany jest do specjalności studiowanej przez praktykanta oraz rodzaju podmiotu, w którym odbywana jest praktyka zawodowa. Student jest zobowiązany do złożenia sprawozdania z odbytej praktyki, które jest potwierdzane przez zakładowego opiekuna praktyki. Sprawozdanie to powinno obejmować opis przebiegu praktyki o objętości powyżej 100 słów. Brak jest uczelnianych opiekunów praktyk zawodowych, co utrudnia opracowanie jej merytorycznego programu zgodnego z kierunkiem studiów bądź przygotowywaną pracą dyplomową, oraz kontrolę realizacji celów praktyki zawodowej.

Regulamin studiów przewiduje możliwość zwolnienia w obowiązku odbycia praktyki zawodowej studentów w oparciu o pracę zawodową zgodną z kierunkiem kształcenia. Decyzję o zwolnieniu z praktyki podejmuje na podstawie udokumentowanego wniosku studenta dziekan.

Studenci studiów pierwszego stopnia zobowiązani są do odbycia praktyki zawodowej w wymiarze przewidzianym w standardach kształcenia.

Brak jest szczegółowych regulacji dotyczących praktyk zawodowych, które określałyby cele praktyk i sposób ich powiązania z procesem kształcenia. Uczelnia zajmuje się organizacją praktyk. Kontrola ich realizacji ma charakter formalny i wykonywana jest przez Biuro Promocji Zawodowej. Brak jest opiekuna praktyk, który mógłby wykonywać kontrolę merytoryczną.

3.4. Ocena organizacji studiów

Organizacja roku akademickiego opiera się na tradycyjnych rozwiązaniach stosowanych w krajowym szkolnictwie wyższym. Zajęcia trwają od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego i podzielone są na dwa semestry.

Zajęcia na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 17.00 z różnym rozkładem czasowym w trakcie dnia. Na studiach drugiego stopnia zajęcia odbywają się przez trzy dni w tygodniu. Natomiast na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia zajęcia organizowane są od piątku do niedzieli w ramach zjazdów odbywających się trzy razy w miesiącu, 10-12 razy w semestrze. W piątki od godziny 16.20 odbywają się wyłącznie wykłady. W soboty i niedziele zajęcia organizowane są od godziny 8.00 do godziny 18.00. W ramach zjazdów organizowane są przerwy umożliwiające korzystanie z biblioteki i spożycie posiłku. Na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia zajęcia na pierwszym roku organizowane są tylko dwa razy w miesiącu w soboty i niedziele, łącznie 8-9 zjazdów w semestrze.

Szczegółowe informacje o harmonogramach zajęć podawane są do wiadomości przed rozpoczęciem semestru. Nie występuje zjawisko koncentracji zajęć.

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w grupach o liczebności zróżnicowanej w zależności od rodzaju zajęć. Grupy wykładowe liczą od 100 do 250 osób. Grupy ćwiczeniowe od 25 do 40, lektoratowe od 8 do 15, informatyczne od 15 do 20, seminaryjne od 8 do 14 osób. Górne liczebności wszystkich grup zajęciowych są stosunkowo wysokie, co utrudnia nawiązywanie bezpośredniego kontaktu ze studentami oraz stosowanie aktywnych form kształcenia.

Uczelnia zapewnia studentom możliwości indywidualizacji procesu kształcenia. Podstawowe zasady obowiązujące w tym zakresie zostały zawarte w Regulaminie studiów. O przyznanie indywidualnego toku studiów mogą ubiegać się osoby pracujące zawodowo, których obowiązki zawodowe kolidują z harmonogramem zajęć, samotnie wychowujące dzieci, niepełnosprawne, znajdujące się w szczególnie trudnych sytuacjach życiowych. Student odbywający studia według ITS zdobywa zaliczenia i zdaje egzaminy w terminach uzgodnionych w prowadzącym zajęcia. Natomiast osoby szczególnie uzdolnione bądź studiujące, na co najmniej dwóch specjalnościach mogą uzyskać zgodę na indywidualny plan studiów i program nauczania. Kontrolę nad jego realizacją sprawuje dziekan. Bardziej właściwe byłoby w tym przypadku wyznaczanie merytorycznie kompetentnego opiekuna naukowego.

W Uczelni stosowane są różne formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Powołano pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych, do którego zadań należy w szczególności:

utrzymywanie stałych kontaktów z osobami niepełnosprawnymi, pomoc w znajdowaniu zakwaterowania, pomoc w uzyskiwaniu stypendiów i miejsc pracy, udzielanie wsparcia w rozwiązywaniu problemów organizacyjnych.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia dydaktyczne obowiązani są do odbywania 1 godziny konsultacji w tygodniu. Terminy konsultacji podawane są do wiadomości na tablicach ogłoszeń oraz w extranecie.

Organizacja studiów jest prawidłowa. W szczególności na studiach niestacjonarnych zapewniona jest odpowiednia liczba zjazdów. Studenci mogą korzystać z indywidualizacji studiów, ale brak jest funkcji opiekuna naukowego dla osób szczególnie uzdolnionych.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzone są zajęcia bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego. Dotyczy to jednego przedmiotu podstawowego, dwóch kierunkowych oraz pojedynczych przedmiotów w ramach specjalności. Na zajęcia tego typu przeznaczone jest w ramach danego przedmiotu od 4 do 8 godzin. Formą zaliczenia godzin przewidzianych na te zajęcia są projekty. Na zajęcia prowadzone bez bezpośredniego udziału nauczyciela przypada w zależności od specjalności od 18 do 26 godzin. Na studiach drugiego stopnia zajęcia bez bezpośredniego udziału nauczyciela prowadzone są w ramach jednego przedmiotu podstawowego i dwóch dodatkowych przedmiotów kierunkowych, a ich łączny wymiar wynosi 18 godzin na studiach stacjonarnych i 16 na niestacjonarnych. We wszystkich przypadkach udział zajęć w tej formie mieści się w granicach przewidzianych w § 4 ust. 5 rozporządzenia MNiSzW z dnia 12.07.2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, aby prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki. Zajęcia prowadzone w tej formie mają odpowiednie odzwierciedlenie w sylabusach przedmiotów.

Przeprowadzona przez Zespół Oceniający analiza stanowi podstawę do sformułowania następujących wniosków:

- struktura kwalifikacji absolwenta została ujęta w sposób dość syntetyczny, ale prawidłowo opisuje zakres wiedzy ogólnej i specjalnościowej oraz podstawowe umiejętności nabywane w trakcie procesu kształcenia. Brak jest wskazania, czy Uczelnia stara się również kształtować postawy studenta. Na wysoką ocenę zasługuje wieloetapowy proces określania sylwetki absolwenta i powszechna dostępność informacji na jej temat,
- warunki i tryb rekrutacji są, na ocenianym kierunku, zgodne z obowiązującymi przepisami,
- studia niestacjonarne drugiego stopnia, które prowadzone są oparciu o plan określany mianem indywidualnej ścieżki kształcenia, wymagają przepracowania, tak by absolwent tej formy kształcenia otrzymywał kwalifikacje zgodnie z deklarowanymi kompetencjami w sylwetce absolwenta. Na tej formie kształcenia zastrzeżenia budzi mała liczba godzin (100) i przedmiotów (4) przewidziana na specjalności, co ma niewątpliwie wpływ na możliwość realizacji przyjętej sylwetki absolwenta. Na studiach pierwszego stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, realizowana jest specjalność - Międzynarodowe stosunki gospodarcze, która nie mieści się w kanonie wiedzy kierunku „*finanse i rachunkowość*”. Podobnie na studiach drugiego stopnia, trzy specjalności niemieszczące się w kanonie wiedzy kierunku „*finanse i rachunkowość*”,

- spełnione są, określone w standardach kształcenia, wymagania dotyczące: liczby godzin dydaktycznych, realizacji treści podstawowych i kierunkowych, oferty zajęć do wyboru, systemu ECTS,
 - system weryfikacji etapowych osiągnięć studentów funkcjonuje na zasadach powszechnie przyjętych w szkolnictwie wyższym i pozwala na właściwą ocenę i selekcję studentów w oparciu o poziom wiedzy i umiejętności nabywanych przez nich w procesie kształcenia,
 - zasady dyplomowania stosowane na ocenianym kierunku są prawidłowe. Zapewniono właściwą obsadę seminariów dyplomowych. Uczelnia wprowadziła standardy określające wymagania merytoryczne i formalne dotyczące prac dyplomowych. Organizacja egzaminu dyplomowego z punktu widzenia składu komisji egzaminacyjnej, zakresu przedmiotowego egzaminu oraz sposobu wystawiania oceny ostatecznej ze studiów jest właściwa,
 - sylabusy zawierają tym samym wszystkie wymagane elementy. Są one dostępne dla studentów w extranecie,
 - brak jest szczegółowych regulacji dotyczących praktyk zawodowych, które określałyby cele praktyk i sposób ich powiązania z procesem kształcenia,
 - część tematów prac dyplomowych nie odpowiada kierunkowi studiów. Problem ten występuje z największym nasileniem na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia. Prace dyplomowe reprezentują zróżnicowany poziom, część z nich ma charakter odtwórczy. Brak krytycznej analizy i oceny podejmowanych problemów. Analiza ocen wystawionych przez promotora i recenzenta wskazuje na występowanie zjawiska ich zawyżania,
- Ogólna ocena procesu kształcenia na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu, mimo stwierdzenia szeregu niesprawności, jest pozytywna.

III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewniania jakości kształcenia

W Wyższej Szkole Bankowej brak jest kompleksowej regulacji dotyczącej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Brak jest również wyspecjalizowanej komórki bądź osoby odpowiedzialnej za funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości. Jako źródła prawa wewnętrznie obowiązujące wymieniono statut, regulamin studiów, regulamin opłat i zniżek w opłatach za studia, regulamin użytkowania extranetu i szereg dalszych aktów regulujących kwestie szczegółowe. Można, zatem stwierdzić, że w Uczelni funkcjonują określone elementy systemu zapewnienia jakości wynikające ze stosowania różnych zasad i procedur odnoszących się do różnych sfer działalności Uczelni. W raporcie samooceny opisano 5 takich sfer określonych jako obszary systemu. Są to organizacja studiów, plany i programy studiów, organizacja i realizacja procesu dydaktycznego, studenci i absolwenci, kadra.

W obszarze organizacji studiów zapewnienie jakości w intencji Uczelni polega na realizacji elastycznego systemu studiów dwustopniowych, funkcjonowaniu systemu punktów ECTS, poszerzaniu oferty edukacyjnej, umiędzynarodowieniu kształcenia, praktykach studenckich.

W obszarze planów i programów studiów zwraca się uwagę na ich okresową weryfikację i doskonalenie w celu zapewnienia realizacji standardów kształcenia, elastyczności form zajęć,

zapewnienia odpowiednich kwalifikacji absolwenta. W Uczelni powołano Radę Programową, której zadaniem jest weryfikacja planów i programów nauczania pod kątem dostosowania przedmiotów specjalnościowych do potrzeb rynku pracy. W skład Rady wchodzi m.in. kierownicy katedr i zakładów oraz przedstawiciele studentów. Rada składa się z 6 komisji powołanych dla każdego kierunku studiów prowadzonego w Uczelni. W pracach komisji uczestniczą, oprócz pracowników naukowo-dydaktycznych, także przedstawiciele praktyki gospodarczej. Opracowano harmonogram prac nad planem i programem studiów.

Plany studiów i programy nauczania przyjmowane są w drodze uchwał Rady Wydziału. Przygotowanie planów i programów podlega procedurze składającej się z wielu etapów i określonej w harmonogramie czasowym obejmującym okres jednego roku. Jej najważniejsze elementy są następujące: formułowanie propozycji specjalności na kolejny rok akademicki przez Konwent WSB, opiniowanie i zatwierdzanie propozycji specjalności przez Radę Wydziału, przygotowanie tematów zajęć i ścieżek kształcenia pod kierunkiem opiekunów specjalności i prodziekanów odpowiedzialnych za poszczególne kierunki studiów, przygotowanie sylabusów przedmiotów w ramach katedr, opiniowanie propozycji przez Radę Programową, zatwierdzanie planów studiów i programów nauczania przez Radę Wydziału, przygotowanie kompletnych planów studiów i programów nauczania obejmujących treści merytoryczne przedmiotów, punkty ECTS, praktyki związane ze specjalnością. Taka procedura stwarza podstawy do dokonywania okresowych przeglądów planów i programów nauczania, umożliwia uwzględnienie zapotrzebowania zgłaszanego przez rynek pracy na specjalistów w danym zakresie, a także opracowanie oferty edukacyjnej uczelni z uwzględnieniem jej potencjału dydaktycznego oraz zapewnienie niezbędnego nadzoru i koordynacji tworzenia planów studiów i programów nauczania.

Obszar czwarty obejmuje organizację i realizację procesu dydaktycznego. Zwraca się w tym zakresie uwagę na jawność zasad studiowania, wsparcie procesu dydaktycznego przez rozwiązania informatyczne, odpowiednią dokumentację procesu studiów, system obsługi studentów, system doradztwa i opieki nad studentami, warunki realizacji kształcenia. W Uczelni przeprowadzane są oceny zajęć przez studentów, hospitacje zajęć. Ankiety oceniające zajęcia przeprowadzane są minimum raz w roku, a ich wyniki podlegają analizie przełożonych i są przekazywane do wiadomości wykładowców. Ankiety wypełniane są przez studentów w formie elektronicznej. Nauczyciele akademicki wypełniają także Arkusz Samooceny. Studenci mają możliwość korzystania ze wsparcia ze strony nowo uruchomionego w roku akademickim 2009/2010 Akademickiego Centrum Wsparcia. W Centrum studenci przeżywający kryzysy psychologiczne mogą korzystać z pomocy specjalistów prowadzących dyżury raz w miesiącu w rozwiązywaniu swoich problemów.

W obszarze kadry dydaktycznej dbałość o jakość kształcenia przejawia się w przeprowadzaniu okresowych ocen nauczycieli akademickich, prowadzenie odpowiedniej polityki kadrowej, system wynagradzania i premiowania nauczycieli, wspieranie nauczycieli w podnoszeniu kwalifikacji naukowych, podziały kompetencji w sferze zarządzania uczelnią i wymagania kwalifikacyjne dla osób pełniących funkcje kierownicze.

Zapewnienie jakości kadry dydaktycznej ma gwarantować wprowadzony Zarządzeniem Rektora WSB z dnia 12.06.2008 r. Regulamin dokonywania okresowych ocen nauczycieli akademickich. Regulamin ten przewiduje powołanie Wydziałowej Komisji ds. Oceny

Nauczycieli Akademickich, mającej dokonać okresowej oceny nauczycieli. W obszarze działania Komisji nie ma elementu ankiety studenckiej oceniającej zajęcia dydaktyczne.

Wśród przepisów przywołanego Regulaminu wymienia się zasady i tryb przeprowadzania studenckiej ankiety oceny nauczycieli akademickich. Zgodnie z zapisami, ankiety przeprowadzane są w formie elektronicznej w Extranecie. Z wynikami zapoznaje się Dziekan, kierownik katedry, a także osoba oceniana. Zbiorcza informacja na temat wyników ankiet przedkładana jest Radzie Wydziału pod koniec roku akademickiego, na ten temat prowadzona jest dyskusja, po której informowany jest Konwent, WSB. Z negatywnie ocenianym nauczycielem akademickim przeprowadzona zostaje rozmowa dyscyplinarna, jeżeli wyniki powtarzają się, nauczyciel zostaje zwalniony.

W ankiecie studenckiej bierze udział ok. 20 - 30% studentów, nie zawsze pozwala to, zatem na reprezentatywną ocenę dydaktyka. Pozytywnym działaniem byłaby szersza kampania informacyjna na temat ankiet, a także udostępnienie studentom informacji o jej wynikach.

W prowadzeniu polityki informacyjnej dużą rolę odgrywa w Uczelni system informatyczny. W WSB funkcjonuje Extranet wykorzystywany do wsparcia procesu dydaktycznego. Zamieszczane są w nim w szczególności oceny z zaliczeń i egzaminów, informacje o konsultacjach nauczycieli akademickich, plany zajęć, terminarze sesji, regulaminy, programy nauczania, ankiety oceny zajęć, różne informacje bieżące.

Informacje są dostępne studentom zarówno na stronie internetowej Uczelni jak i tablicach informacyjnych przy dziekanatach i na ścianach Uczelni. Dostępne informacje, zarówno na stronie jak i tablicach, są czytelne i kompleksowe, pozytywnie oceniane przez studentów, są także uaktualniane w przypadku zmian. Działanie władz Uczelni oraz Wydziału w tym zakresie należy więc ocenić pozytywnie. Studenci są informowani o nieobecnościach dydaktyków drogą poczty elektronicznej bądź poprzez system Extranet. Głównym nośnikiem informacji jest system Extranet, którego działanie jest pozytywnie oceniane przez studentów.

Studentom udostępniane są również za pomocą platformy internetowej materiały z zajęć, skrypty, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.

Część studentów obecnych na spotkaniu wzięła udział w elektronicznej ankiecie ewaluacyjnej nauczycieli akademickich. Ich zdaniem budowa kwestionariusza pozwala na dokonanie rzetelnej oceny. Studenci są odpowiednio wcześniej informowani o nadchodzącej ewaluacji, nie widzą jednak efektów płynących z ankiety, co wpływa na nie wypełnianie kwestionariuszy. W ich opinii ankieta internetowa nie jest narzędziem godnym zaufania. Ten element wewnętrznego systemu jakości kształcenia należy ocenić jako nieudziałający.

Pozytywnym byłoby informowanie studentów o skutkach ankiet, a także dokładna informacja o anonimowości wypełnianych kwestionariuszy.

2. Informacja na temat działalności Biura Karier i monitorowania losów absolwentów

W Wyższej Szkole Bankowej działa Biuro Promocji Zawodowej Studentów i Absolwentów – Biuro Karier WSB. Biuro zatrudnia 4 pracowników, w tym dwóch doradców zawodowych. Działalność Biura koncentruje się na dwóch obszarach: organizacji praktyk zawodowych oraz ułatwianiu studentom i absolwentom dostępu do rynku pracy.

Biuro Karier wspomaga proces dydaktyczny w organizowaniu zarówno obowiązkowych, jak i dobrowolnych praktyk dla studentów. Praktyki obowiązkowe trwają minimum 4 tygodnie. Przy określaniu miejsca praktyki zwraca się uwagę na zapewnienie jej zgodności ze specjalnością wybraną przez studenta w ramach studiów. Studenci otrzymują skierowanie na praktykę oraz jej program odpowiadający specjalności. Studenci mogą za pośrednictwem Biura Karier ubiegać się o zaliczenie praktyki na podstawie wykonywanej pracy zawodowej, pod warunkiem, że jest ona zgodna ze specjalnością, co zostaje poświadczane stosownymi dokumentami. Decyzję o zaliczeniu praktyki na podstawie dokumentacji złożonej w Biurze Karier podejmuje Dziekan.

Biuro Karier posiada status agencji pośrednictwa pracy. Gromadzi ono i udostępnia przez extranet oferty pracy stałej, sezonowej, zagranicznej oraz oferty praktyk i staży. W ramach prowadzonego projektu unijnego oferuje również studentom płatne staże zawodowe w wymiarze 3 miesięcy oraz organizowane 3 razy w roku wizyty studialne w przedsiębiorstwach. Biuro prowadzi również warsztaty z zakresu kształtowania umiejętności miękkich, seminaria i spotkania z pracodawcami. Uczestniczy w organizacji Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości oraz Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery, sprawuje opiekę nad klubami studenckimi zajmującymi się realizacją przedsięwzięć z zakresu przedsiębiorczości i sprzyjających nawiązywaniu kontaktów z pracodawcami. Biuro nie zajmuje się natomiast badaniem losów absolwentów – Uczelnia powierzyła to zadanie od bieżącego roku firmie zewnętrznej.

Obecni na spotkaniu studenci wyrazili zainteresowanie działalnością Biura Promocji Zawodowej Studentów i Absolwentów, stwierdzili, że Biuro jest widoczne na Uczelni poprzez plakaty czy informacje zamieszczane w Internecie. Kilku studentów obecnych na spotkaniu skorzystało z oferty szkoleń oferowanych przez biuro i pozytywnie ocenili ich przebieg. Pozytywnie został oceniony również doradca zawodowy BPZ, z którego usług skorzystał jeden student. BPZ posiada swoją zakładkę na stronie internetowej Uczelni, więc nie ma trudności z uzyskaniem aktualnych informacji o szkoleniach dla studentów, ofertach pracy. Wśród ofert Biura znajdują się propozycje bezpłatnych warsztatów, co należy ocenić pozytywnie. Zakładka Biura jest adresowana również do absolwentów WSB.

Biuro Karier organizuje szkolenia, seminaria, konferencje, praktyki zawodowe, targi pracy, przeprowadza badanie losów absolwentów WSB. W ostatnim roku akademickim Biuro zorganizowało 438 praktyk (liczba ta maleje w stosunku do lat 2000 – 2006, 2008-2009, wzrosła w stosunku do roku 2007). W maju 2010 zorganizowana została w ramach działalności Biura konferencja „Promocja akademickiej przedsiębiorczości studentów i absolwentów oraz pracowników WSB w Toruniu”, w której wzięło udział 80 osób. W ubiegłym roku zorganizowano 2 seminaria, a także Wirtualne Targi Pracy, w czasie, których pozyskano nowe oferty pracy i praktyk od 94 pracodawców z regionu kujawsko – pomorskiego.

Wśród absolwentów prowadzona jest ankieta badająca poziom zadowolenia byłych studentów WSB. Pozytywnie należy ocenić fakt, że od 2008 r. prowadzona jest wśród tych samych osób, wypowiadających się na ten sam temat, dzięki czemu z perspektywy czasu można ocenić daną kwestię. Biuro Karier przeprowadza ankietyzację, a następnie ją opracowuje. Opracowanie pojawiło się w latach 2008 i 2009.

Oceniając wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia należy zauważyć, że brak jest kompleksowej regulacji dotyczącej tego systemu. Nie działa również wyspecjalizowana komórka bądź osoba odpowiedzialna za jego funkcjonowanie. Skutkuje to nie w pełni wykształconymi aspektami tego systemu. Mamy tu na myśli zwłaszcza aspekt strukturalny, funkcjonalny oraz instrumentalny, które istnieją tylko w szczątkowej formie. Innym zagadnieniem jest problem zapewnienia, aby system stał się spójny i efektywny, a przede wszystkim by został wdrożony. By stał się trwałym instrumentem zapewniania wysokiej jakości kształcenia. Istniejący i funkcjonujący obecnie system uznać należy za będący nadal w początkowej fazie konceptualizacji i wdrażania.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu

Tabela nr 4

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	13		5 (3)	7 (2)	1
Doktor habilitowany	15		6 (4)	9	
Doktor	50		30 (12)	19	1
Pozostali	24		23		1
Razem	102		64 (19)	35 (2)	3

W polityce kadrowej strategicznym celem Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu jest dążenie do **wykształcenia własnej kadry naukowo-dydaktycznej**. Główną zasadą, o którą oparto kształcenie własnej kadry, jest promocja zdolnych, młodych absolwentów uczelni, dla których Wyższa Szkoła Bankowa jest podstawowym miejscem pracy. W tym celu wdrożono system wsparcia rozwoju naukowego dla pracowników WSB. Tworzenie sprzyjających warunków dla realizacji projektów naukowych (badania własne, projekty badawcze, programy finansowane ze środków UE, wyjazdy zagraniczne) to wymierne pozytywne działania oferowane pracownikom.

Grono wykładowców Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu składa się nie tylko z cenionych pracowników naukowych z kraju, ale i z zagranicy (Niemcy, Litwa, Czechy, Holandia), co jest wynikiem polityki kadrowej prowadzonej od początku istnienia Uczelni. Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu jako uczelnia zawodowa zatrudnia kadrę dydaktyczną z doświadczeniem zdobytym poza szkolnictwem wyższym, dlatego duża część zajęć dydaktycznych prowadzona jest przez doświadczonych praktyków i ekspertów.

Władze Uczelni konsekwentnie budują własną stabilną kadrę naukowo-dydaktyczną, zatrudniając na pełnych etatach zarówno samodzielnych pracowników naukowych, adiunktów, jak i młodych, zdolnych absolwentów, rokujących nadzieję na szybki rozwój naukowy. Władze

Uczelni stosują zasadę, iż podstawowym warunkiem zatrudniania asystentów jest pierwszoetatowość w WSB.

Ponadto wszyscy młodzi pracownicy akademicki są regularnie kierowani na szkolenia w celu doskonalenia umiejętności dydaktycznych i wdrażania nowoczesnych metod nauczania. Uczelnia jest w trakcie realizacji strategii rozwoju opracowanej i przyjętej na lata 2009-2012, w ramach, której przewidziane są weryfikacja i rozwój systemu oceny i motywowania zarówno nauczycieli akademickich, jak i kadry administracyjnej. Aktualnie realizowana polityka kadrowa stanowi pozytywną stronę działalności WSB w Toruniu - jest ona skuteczna.

Nauczyciele akademicki zatrudnieni są w Wydziale Finansów i Zarządzania w Toruniu na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy 62,7% oraz 37,3% jako dodatkowym miejscu pracy. Udział nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora i stopniem naukowym doktora habilitowanego zatrudnionych w Uczelni do ogólnej liczby tych nauczycieli zatrudnionych w Uczelni wynosi 27,5%.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 5.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	4 (1)		
2007	1		
2008	3 (1)		
2009	4 (1)	1	
2010	1		
Razem	13 (3)	1	

W Uczelni obserwuje się powolny rozwój kadry naukowej, jednakże tylko 3 osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku w Toruniu uzyskały w okresie ostatnich 5-ciu latach stopień naukowy doktora.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku: *- formalno-prawnych*

Aktualne oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „*finanse i rachunkowość*” w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu – Wydział Finansów i Zarządzania, zostały podpisane na początku roku akademickiego. Znajdują się one w aktach osobowych tych osób.

Z informacji zawartych w oświadczeniach nauczycieli akademickich wynika, iż wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby, spełniają warunek określony w art. 9 pkt. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, tzn. stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie.

Warunek określony w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne

uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.), spełniają wszystkie wyżej wymienione osoby, tj. są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego.

Wszystkie zgłoszone do minimum kadrowego osoby spełnią również warunek określony w § 8 ust. 3 ww. rozporządzenia, tj. przeprowadzą osobiście na kierunku „finanse i rachunkowość”, co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicki) oraz co najmniej 90 godzin (doktorzy).

- merytorycznych

Wydział Finansów i Zarządzania w Toruniu dla kierunku „finanse i rachunkowość” zgłosił do minimum kadrowego 23 pracowników, w tym 10 osób w grupie profesorów i doktorów habilitowanych i 13 w grupie doktorów. Po zapoznaniu się z przedłożonymi wykazami dorobku naukowego 6 samodzielnych pracowników zakwalifikowano do minimum kadrowego w grupie specjalistów z zakresu ocenianego kierunku studiów i 2 posiadających dorobek naukowy w dziedzinie nauki z tym kierunkiem związanej. Spośród 13 zgłoszonych doktorów do minimum kadrowego zostało zakwalifikowanych 12 doktorów – wszyscy posiadający dorobek naukowy z zakresu „finansów i rachunkowości”..

Do minimum kadrowego nie zaliczono

- jednego pracownika z tytułem naukowym profesora z powodów merytorycznych (brak dorobku odnoszącego się do kierunku „finanse i rachunkowość”,
- jednego pracownika ze stopniem naukowym doktora habilitowanego z powodów formalnych (brak zaświadczenia o równoważności uzyskanego stopnia naukowego za granicą z polskim stopniem naukowym),
- jednego pracownika ze stopniem naukowym doktora (brak publikacji naukowych w okresie ostatnich 5 lat).

Generalna ocena minimum kadrowego wypada pozytywnie.

Uwzględniając wynik oceny, należy stwierdzić, iż wymagania dotyczące minimum kadrowego dla studiów I i II stopnia na kierunku „finanse i rachunkowość” na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB w Toruniu są spełnione.

Załącznik dodatkowy IV Nr 1 – Zestawienie minimum kadrowego dla I i II stopnia

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku „finanse i rachunkowość”, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony (nie może być mniejszy niż 1:180 - § 11 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048). I tak:

Liczba nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na ocenianym kierunku studiów „ <i>finanse i Rachunkowość</i> ”	21
Liczba studentów ocenianego kierunku studiów	1583
Relacje wymagane przepisami prawa dla ocenianego kierunku studiów	1:180
Relacje w ocenianej jednostce	1:75,4

Powyższe dane wskazują, iż na Wydziale Finansów i Zarządzania w Toruniu dla kierunku „*finanse i rachunkowość*” relacje pomiędzy nauczycielami z minimum kadrowego a liczbą studentów są poprawne. Na 1 nauczyciela (z minimum kadrowego) przypada średnio statystycznie 75 studentów (według stanu na dzień 30.09.2010 r.).

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Na podstawie dokumentów przedłożonych przez władze Wydziału Finansów i Zarządzania WSB w Toruniu, dotyczących obsady zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym i letnim roku akad. 2010/2011 na kierunku „*finanse i rachunkowość*” można sformułować następujące spostrzeżenia:

- W procesie dydaktycznym na kierunku „*finanse i rachunkowość*” na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych wszystkie wykłady prowadzone są przez samodzielnych pracowników naukowych lub nauczycieli akademickich ze stopniem doktora.
- Jeżeli chodzi o zgodność tematyki zajęć dydaktycznych prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli z ich specjalizacją i dorobkiem naukowym, to generalnie nie ma sytuacji wskazującej na występowanie niekorzystnych sytuacji. Przedłożony wykaz dorobku naukowego, który obejmował nauczycieli zaliczonych przez Wydział Finansów i Zarządzania WSB w Toruniu do minimum kadrowego (21 osób) oraz pozostałych (8 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 31 doktorów) pozwoliła na dokonania porównania i potwierdzenia faktu, iż nie występują przypadki niewłaściwego doboru nauczycieli akademickich do realizowanych zajęć.

Za lata 2007-2010 zdecydowana większość pracowników naukowo-dydaktycznych (tworzących minimum kadrowe) posiada wyróżniający dorobek naukowy (duża liczba ich publikacji jest drukowana w wydawnictwach uczelnianych, oraz o zasięgu krajowym i zagranicznym), ten stan pozytywnie przekłada się na „jakość” procesu dydaktycznego

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W toku spotkania z kadrą reprezentującą pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne w kierunku „*finanse i rachunkowość*” realizowanym na Wydziałach: Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu oraz Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy, pracownicy wskazali na szereg istotnych, ich zdaniem, problemów, mających wpływ na jakość kształcenia. Do najistotniejszych można zaliczyć:

- dobrą atmosferę panującą wśród pracowników Wydziału, która tworzy szczególne warunki

sprzyjające prowadzeniu działalności dydaktycznej,

- dostrzegania znaczenia infrastruktury Uczelni, która wspiera proces kształcenia,
- zwracanie szczególnej uwagi na utrzymanie jakości kształcenia, co tylko potwierdza wysoką pozycję szkoły na rynku edukacyjnym w sektorze szkół wyższych w Polsce,
- dbałość o dalszy rozwój Szkoły, poprzez dyskusję nad kierunkami jej rozwoju, zwłaszcza w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym oraz krajowych ram kwalifikacji,
- znaczenia odpowiedniego poziomu prac dyplomowych, co jednoznacznie potwierdza wysoką jakość kształcenia.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich

Wszystkie teczki osobowe pracowników są podzielone na części A, B i C. Sprawdzone teczki zawierają dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy oraz przebiegu zatrudnienia – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286, z późn. zm.). *Wskazane byłoby, aby dokumenty te zostały ponumerowane.* Wskazani do minimum kadrowego nauczyciele akademicki odbyli szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie.

Ponadto, w teczkach znajdują się porozumienia stron w sprawie uzupełnienia treści umowy o pracę, na mocy, których dostosowano dokumenty dotyczące nawiązania stosunków pracy do brzmienia ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z art. 264 ust. 8. Zawarto w nich informację o Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu jako podstawowym miejscu pracy (lub dodatkowym miejscu pracy) w rozumieniu ustawy. W teczkach osobowych znajdują się również stosowne oświadczenia. W dokumentacji osobowej znajduje się również informacja o wysokości pensum dydaktycznego w danym roku akademickim.

Polityka kadrowa na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu jest prawidłowa i sprzyja tworzeniu warunków dla wysokiej jakości kształcenia. Aktualnie minimum kadrowe jest spełnione w odniesieniu do studiów na poziomie I i II stopnia na kierunku „finanse i rachunkowość”. Obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa

1. Ocena działalności naukowej

Działalność naukowo-badawcza Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu WSB w Toruniu ma charakter i formy bardzo zróżnicowane: realizowane i planowane projekty badawcze (złożone wnioski), wyjazdy stypendialne i studyjne, konferencje (organizowane przez WSB oraz udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach), publikacje (wydawane przez WSB oraz teksty publikowane przez pracowników poza Uczelnią).

Jednym ze wskaźników związanych z badaniami są granty MNiSW oraz złożone wnioski aplikacyjne na badania własne. Pokazują one kierunki poszukiwań badawczych uznane za

poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych za wiodące. Na tej podstawie można wskazać następujące obszary:

- reforma finansów publicznych;
- problem źródeł finansowania deficytu budżetowego w Polsce;
- zagadnienie potencjału komunikacji przedsiębiorstwa z otoczeniem;
- problematyka koncentracji sieci biznesowych w Polsce;
- problemy polskiego rynku ubezpieczeń;
- zagadnienie barier w tworzeniu rynku usług w UE;
- problematyka prawa w obliczu kryzysu finansowego.

W ostatnich latach zostały m.in. złożone następujące wnioski (projekty badawcze):

- wniosek aplikacyjny dr Jolanty Ciak w 39. konkursie na badania własne MNiSW: "Badanie efektywności źródeł finansowania deficytu budżetowego w Polsce w latach 2000-2010". ;
- wnioski aplikacyjne w 40. konkursie na badania własne/habilitacyjne MNiSW :
 - wniosek zespołowy na badania własne *"Kreowanie potencjału komunikacji przedsiębiorstwa z otoczeniem. Determinanty, narzędzia, metody"*,
 - wniosek *"Wyłudzenia świadczeń w polskich zakładach ubezpieczeń na życie"*. ,
 - wniosek *"Bariery w budowaniu wewnętrznego rynku usług w UE - na przykładzie Polski"*. ,
 - wniosek na grant habilitacyjny *"Kryzys finansowy jako kryzys prawa i kryzys moralności"*..

W wymiarze badań podjęto również realizację projektów dofinansowanych z POKL. Obszary tematyczne to rynek ubezpieczeń i problem wyłudzeń odszkodowań oraz zagadnienie patriotyzmu konsumenckiego w regionie.

Wyjazdy stypendialne i studyjne:

- . The Bednarowski Trust Fellowship University of Aberdeen- przyznany grant na pobyt badawczy w charakterze fellowship w College of Arts and Social Sciences;
- Instituto Politecnico de Braganca, Portugalia, pobyt studyjny sfinansowany z programu POKL
- Universitet Basel Juristische Fakultat Szwajcaria, pobyt studyjny sfinansowany z programu POKL

Dla wsparcia instytucjonalnego obszaru badań naukowych przy Wydziale Finansów i Zarządzania w Toruniu działa Instytut Rozwoju Badań Naukowych. W ramach Instytutu funkcjonują: Pełnomocnik Rektora ds. Badań Naukowych i Pełnomocnicy Rektora ds. Publikacji i Konferencji.

Obecnie trwają działania zmierzające do utworzenia **bazy zainteresowań badawczych pracowników etatowych** WSB w Toruniu, której celem byłoby lepsze rozeznanie w zainteresowaniach badawczych pracowników dydaktycznych, dopasowanie ich do profilu Uczelni oraz planowanie projektów interdyscyplinarnych.

Władze WSB w Toruniu stworzyły nowe możliwości dla kadry dydaktycznej w ramach *projektów EFS POKL działanie 4.1.1*. Przewidziano program rozwoju kadry dydaktycznej

zakładający m.in.: uczestnictwo dydaktyków w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, wizyty studyjne i staże na renomowanych uczelniach europejskich, atrakcyjne systemy stypendialne, jak również granty, które umożliwią prowadzenie badań odpowiadających potrzebom firm oraz szkolenia z nowoczesnych technologii, metod e-learningowych, jak również specjalistyczne kursy językowe. Dotychczas w ramach projektu „WSB w Toruniu jako Centrum Kształcenia Otwartego kadr sektora turystycznego” zostały przyznane 2 granty badawcze:

- 1). „*Badanie zjawiska patriotyzmu konsumenckiego w regionie*”
- 2). „*Metody wyceny pojazdów samochodowych a przestępczość ubezpieczeniowa*” .

Prowadzone projekty badawcze.

Od czterech lat istnieje zespół naukowo badawczy, specjalizujący się w tematyce podatkowej.

Tematyka badań dotyczy: zobowiązań podatkowych i postępowania podatkowego, podatków dochodowych, VAT-u i akcyzy, podatków lokalnych oraz międzynarodowego prawa podatkowego (umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, oazy podatkowe, międzynarodowa informacja podatkowa). Efektem prac zespołu są m. in. książki: „Polskie prawo podatkowe” Głuchowski, Patyk, Lexis Nexis, Warszawa; „Wprowadzenie do międzynarodowego prawa podatkowego”, Hamaekers, Głuchowski i inni, Price Waterhouse Coopers, Warszawa; oraz liczne artykuły.

Członek zespołu Jan Głuchowski należy od momentu utworzenia do European Association of Tax Law Professor (Amsterdam) i jest z wyboru członkiem Komitetu Naukowego tej największej na świecie organizacji podatkowej.

W WSB w Toruniu realizowane są m.in. takie projekty badawcze jak:

- Program Fire-UP II we współpracy z Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego . Projekt pod nazwą „Opracowanie uniwersalnego modelu do wykorzystania przez wszystkie uczelnie zlokalizowane na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, ułatwiającego wykorzystanie efektów badań w gospodarce”.
- Badania realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego we współpracy z Wyższą Szkołą Bankową w Toruniu. „Rozpoznanie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw regionu kujawsko-pomorskiego oraz potrzeb dotyczących wspierania badań, innowacji oraz wymiany know-how pomiędzy nauką a biznesem.”.
- Badania dla Polskiej Izby Ubezpieczeń dotyczące problematyki przestępczości ubezpieczeniowej na polskim rynku ubezpieczeń.
- grant MNiSW na badania własne pt. „Interlocking directorates w Polsce – socjologiczna próba zdiagnozowania fenomenu”. Grant badawczy przyznany w ramach projektu 4.11 („WSB w Toruniu jako Centrum Kształcenia Otwartego kadr sektora turystycznego”) pt. „Patriotyzm konsumencki w oczach producentów i konsumentów”.

Publikacje Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu. Na przestrzeni ostatnich lat dorobek publikacyjny pracowników naukowo-dydaktycznych z Wydziału Finansów i Zarządzania jest znaczący. Na ten dorobek składają się publikacje zwarte lub artykuły naukowe zawarte w

wydawanych materiałach konferencyjnych. (por. Załącznik nr 6). Średnio rocznie jest publikowanych ca 200 pozycji zwartych i artykułów przez pracowników WSB w Toruniu. W sposób szczególny należy podkreślić fakt wydawania przez WSB w Toruniu cyklicznej (każdego roku) publikacji naukowej p.t. „Roczniki Naukowe”. Zostało już wydanych osiem numerów, za ostatni okres są to:

"Roczniki Naukowe WSB w Toruniu" Nr 4 (4) 2005, TNOIK 2006

red. M. Dragun-Gertner, ISSN 1643-8175, 19 artykułów, 303 strony;

"Roczniki Naukowe WSB w Toruniu" Nr 5 (5) 2006, TNOIK 2007

red. M. Dragun-Gertner, ISSN 1643-8175, 16 artykułów, 277 stron

"Roczniki Naukowe WSB w Toruniu" Nr 6 (6) 2007, TNOIK 2008

red. M. Dragun-Gertner, ISSN 1643-8175, 11 artykułów, 176 stron

"Roczniki Naukowe WSB w Toruniu" Nr 7 (7) 2008, TNOIK 2009

red. M. Dragun-Gertner, ISSN 1643-8175, 30 artykułów .

"Roczniki Naukowe WSB w Toruniu" Nr 8 (8) 2009, TNOIK 2010

red. M. Dragun-Gertner, ISSN 1643-8175, 17 artykułów.

Na przestrzeni ostatnich lat WSB zorganizowała kilka konferencji naukowych i biznesowych. Działalność konferencyjna Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu skupia się przede wszystkim ze względu na profil prowadzonego kształcenia oraz misję Uczelni, na szeroko rozumianej problematyce ekonomicznej, a zwłaszcza finansowej.

Zestawienie konferencji naukowych organizowanych w latach 2007-2010

Temat	Uczestnicy	Termin	Miejsce	Współorganizator/ organizator z ramienia WSB
2007				
„Finanse i Rachunkowość wobec wyzwań procesów globalizacyjnych”	Zasięg międzynarodowy	24-26 kwietnia	Ciechocinek	Katedra Finansów i Bankowości WSB , Katedra Rachunkowości WSB
2008				
„Gospodarka i rynek pracy w warunkach globalizacji”	Zasięg międzynarodowy	19-21 maja	Ciechocinek	Katedra Finansów i Bankowości i Katedra Zarządzania WSB
„Przestrzeń informacyjna biblioteki akademickiej – tradycja i nowoczesność”	zasięg krajowy	9-11 czerwca	Toruń	Biblioteka WSB Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu
2009				
„Zarządzanie w XXI wieku. Koncepcje, trendy, problemy”	Zasięg międzynarodowy	18-20 maja	Elgiszewo k/Torunia	Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
2010				
"Zarządzanie w XXI wieku. Kierunki zmian nauk o zarządzaniu" - Zjazd Katedr Zarządzania Wyższych Szkół Bankowych.	Zasięg międzynarodowy	19-21 kwietnia	Elgiszewo k/Torunia	Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
XIX Konferencja Naukowa Sekcji Klasyfikacji i Analizy Danych Polskiego Towarzystwa Statystycznego oraz XXIV Konferencja Taksonomiczna "Klasyfikacja i analiza danych - teoria i zastosowania"	zasięg krajowy	15 - 17 września	Toruń	Katedra Metod Ilościowych WSB w Toruniu, Katedra Ekonometrii i Statystyki WNEiZ UMK w Toruniu

Bardzo aktywny jest udział pracowników WSB w Toruniu w konferencjach naukowych (w kraju i zagranicą). Nakłady na ten cel są znaczące

Zestawienie udziału pracowników WSB w Toruniu w konferencjach w latach 2007-2010:

Rok akademicki	Ilość konferencji, W których wzięto udział
2007/2008	17
2008/2009	24
2009/2010	37
Łącznie	78

Nakłady finansowe na działalność konferencyjną w latach 2007-2010:

Rodzaj nakładów	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Udział w konferencjach	21 264,81	43 214,71	85 097,52
Koszty organizacji konferencji własnych	56 342,95	26 281,13	20 844,00
Łącznie nakłady	77 607,76	69 495,84	105 941,52

Na rok 2011 jest planowana organizacja dwóch konferencji o zasięgu międzynarodowym.

Planowane konferencje

Temat	Uczestnicy	Termin	Miejsce	Współorganizator/ organizator z ramienia WSB
2011				
Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania finansów publicznych	zasięg międzynarodowy	19-20 kwietnia 2011r.	Toruń	Katedra Finansów i Bankowości
Second Gretl Conference	zasięg międzynarodowy	16-17 czerwca 2011r.	Toruń	WSB Toruń/UMK

Nawet bardzo wybiórcza prezentacja działalności naukowej realizowanej na Wydziale Finansów i Zarządzania w Toruniu wskazuje, iż jest tam przyjazny klimat do twórczego angażowania się pracowników w życie naukowe.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego

Studenci Wydziału mają możliwość realizacji swoich zainteresowań poprzez uczestnictwo w kołach naukowych. Obecnie na wizytowanym Wydziale są 2 takie jak SKN Public Relations, Naukowe Koło Logistyczne Pro&Log. SKN Public Relations przeprowadziło ankietę badającą stopień znajomości zagadnień PR wśród studentów WSB we współpracy z Katedrą Marketingu i Public Relations WSB oraz Instytutem Badawczym powstałym przy WSB. Uczestnicy koła logistycznego wzięli udział w konferencji „Innowacje i nowe technologie w logistyce”, organizowanej przez Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego, jak również w konferencji w Warszawie "Warszawskie Dni Logistyki", która odbyła się w dniach 27-28.05.2010 r., na której przedstawili rozwiązanie study case. Obecni na spotkaniu przedstawiciele kół naukowych pozytywnie ocenili wsparcie Uczelni, która zapewnia ze swojej strony opiekuna koła, pomieszczenia, a także odpowiednie środki materialne i finansowe do realizacji statutowych celów organizacji. Faktem wartym uwagi jest stosunkowo krótkie działanie, kół, które w większości powstały w roku akademickim 2009/2010. Mimo krótkiego czasu działania koła nawiązały współpracę z innymi organizacjami, wzięły udział w seminariach mieszczących

się w tematyce kół, warto, zatem dołożyć wszelkich starań do utrzymania i wzrostu poziomu aktywności.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej

Współpraca międzynarodowa realizowana jest przez pracowników WSB w Toruniu w dwóch płaszczyznach: indywidualnej i sformalizowanej. Indywidualny wymiar współpracy sprowadza się do osobistych kontaktów pracowników z pracownikami innych uczelni, w tym również zagranicznych, z racji wykonywanej pracy lub prowadzenia wspólnych badań. Ocena zakresu i intensywności współpracy jest pozytywna.

Jednym z obszarów realizacji przez Wyższą Szkołę Bankową w Toruniu jej misji strategicznej brzmiącej: „*Kształcimy profesjonalistów dla świata biznesu*” jest rozwijanie międzynarodowego aspektu funkcjonowania Uczelni. Rozwój w tej dziedzinie służy poprawieniu jakości oferowanych usług edukacyjnych m.in. poprzez zyskiwanie przez kadrę dydaktyczną dodatkowych kompetencji, poprzez udział w międzynarodowych konferencjach, stażach naukowo – badawczych i prowadzenia wykładów gościnnych.

Głównym beneficjentem procesu umiędzynarodowienia Uczelni są studenci, którzy mają możliwość odbycia części studiów za granicą, zdobycia dyplomu zagranicznej uczelni oraz odbycia praktyk zawodowych w jednym z krajów UE. Studenci, którzy pozostają na Uczelni macierzystej również mogą korzystać z oferty umiędzynarodowienia poprzez udział w wykładach gościnnych prowadzonych przez wykładowców zagranicznych, czy też kursach letnich organizowanych przez WSB. Bardzo dobrze jest rozwinięta współpraca z uczelniami partnerskimi (**Załącznik dodatkowy V Nr 1**).

Aktualnie WSB prowadzi rozmowy o współpracy z uczelniami z Rumunii (Uniwersytet w Targiu Jiu), Niemiec (Fachhochschule w Mannheim), Universidad Autonoma z Lizbony (prywatna szkoła biznesu) oraz Akita International University (Japonia) W ramach współpracy z Franklin University trwają intensywne prace nad poszerzeniem oferty Uczelni o możliwość zdobycia Bachelor of Science in Business Administration.

Wymiana studentów i kadry naukowo-dydaktycznej jest realizowana w zróżnicowanej formie, są to np. studia, praktyki, kursy intensywne, możliwość zdobycia tzw. podwójnego dyplomu.

- W ramach programu LLP – Erasmus studenci Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu mają możliwość odbycia części studiów na jednej z 22 uczelni partnerskich w 14 krajach (**Załącznik dodatkowy V Nr 2**). W latach 2007 – 2010 z takiej formy mobilności międzynarodowej skorzystało 55 osób, w tym 8 z kierunku „*finanse i Rachunkowość*”. W roku akademickim 2010/2011 z możliwości wyjazdu będzie mogło skorzystać 17 studentów.
- Program LLP – Erasmus umożliwia również wyjazd na trwające od 3 do 12 miesięcy praktyki w dowolnym kraju Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Taka forma mobilności umożliwia zdobycie doświadczenia w zagranicznej firmie, gdzie część kosztów związanych z pobytem pokrywana jest z grantu. Do tej pory z tej możliwości wyjazdów zagranicznych skorzystało 8 studentów.
- Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu wraz z Mykolas Romeris University z Wilna i University of Economics z Bratysławy w dniach 06 – 19.09.2010 zorganizowała pierwszą

edycję szkoły letniej: „Law and Economy in a "Global Village" of Financial Crisis”. W wykładach i zajęciach warsztatowych prowadzonych w języku angielskim brało udział ponad 30 studentów oraz 9 wykładowców reprezentujących wszystkie uczestniczące w projekcie uczelnie. Uczestnictwo w kursie wiązało się z uzyskaniem 4 pkt ECTS. Druga edycja kursu odbędzie się w lipcu 2011r. w Bratysławie.

- Obok zwiększania liczby studentów wyjeżdżających WSB w Toruniu dąży do zwiększania liczby przyjeżdżających studentów. W ramach programu LLP - Erasmus w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu studiują również studenci z uczelni partnerskich. W latach 2008 – 2010 WSB gościła 6 studentów. Na rok akademicki 2010/2011 został potwierdzony przyjazd 6 studentów zagranicznych z partnerskich uczelni z Hiszpanii, Włoch, Węgier i Słowacji. W ramach umowy dwustronnej o współpracy z Solbridge School of Business dwoje Chińczyków odbyło część studiów w roku akademickim 2009/2010 nie ponosząc przy tym kosztów czesnego.
- Podwójny dyplom. Program przewiduje wyjazdy studentów na V i VI semestr nauki do Coventry University. Z oferty mogą skorzystać studenci II roku studiów I stopnia wszystkich oferowanych przez Wyższą Szkołę Bankową w Toruniu kierunków. Uczestnictwo w programie umożliwia studentom uzyskanie dwóch dyplomów ukończenia studiów: Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu w stopniu licencjata i Coventry University w Wielkiej Brytanii w stopniu Bachelor of Arts.
- W ramach *Direct-Entry* studenci Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z kierunku Finanse i Rachunkowość realizują program „Accounting and Finance”. Osoby uczestniczące w programie *direct-entry* piszą pracę dyplomową pod okiem dwóch promotorów: z Coventry University oraz z WSB w Toruniu. Praca złożona w Coventry jest następnie bronią na egzaminie licencjackim w WSB i tym sposobem absolwent może otrzymać dwa dyplomy. Program *Direct-Entry* z Coventry University jest realizowany od 2007 r. Dotychczas 15 osób (w tym dwóch studentów z kierunku Finanse i Rachunkowość) uzyskało podwójny dyplom. W roku akademickim 2007/2008 – było to 9 studentów, 2008/2009 – 2, 2009/2010 – 4.

Międzynarodowa aktywność kadry

W roku akademickim 2009/10 wykładowcy WSB (prof. J. Głuchowski, prof. M. Dragun-Gertner, dr J. Adamiak, prof. B. Kołosowska, dr J. Ciak, dr D. Bunikowski, dr J. Szalacha) brali udział w konferencjach międzynarodowych z referatami (Lwów, Brno, Leiden, Aberdeen, Dniepropietrowsk). Tradycyjnie w listopadzie (2009 r.) naukowcy z WSB uczestniczyli w konferencji Days of Law na partnerskim Uniwersytecie Masaryka w Brnie, podtrzymując aktywną współpracę pomiędzy obydwoma uczelniami.

Umiejętności międzynarodowe kadry dydaktycznej przejawia się również w **wyjazdach na staże naukowe**. W lipcu 2010 r. do Instituto Politecnico de Braganca w Portugalii wyjechała dr Monika Wyrzykowska w celu badania tematyki doświadczeń Portugalii przy wprowadzaniu waluty euro. W sierpniu natomiast do Uniwersytetu w Bazylei w Szwajcarii wyjechał dr Dawid Bunikowski w celu **badania** problemu modelowych związków między prawem, moralnością oraz gospodarką w czasach kryzysu finansowego. Jednocześnie badania za granicą w ramach grantu własnego (Aberdeen, Szkocja) prowadzi dr Joanna Szalacha.

W Wyższej Szkole Bankowej bardzo dynamicznie rozwijają się wykłady gościnne pracowników naukowych z różnych uczelni Europy. W roku akad. 2007/2008 w WSB w Toruniu przebywało 4 osoby, w 2008/2009 – 10 osób, w 2009/2010 - 6 osób.

Każdego roku są realizowane wyjazdy nauczycieli akademickich w ramach programu Socrates Erasmus: w 2007/ 08 – 4 nauczycieli, w 2008/09 – 4 nauczycieli i w 2009/2010 – 6 nauczycieli.

WSB w Toruniu aktywnie uczestniczy w międzynarodowym programie CISCO Networking Academy jako Akademia Lokalna związana z Akademią Regionalną na UMK w Toruniu. Prowadzone są szkolenia dla studentów i osób z zewnątrz dotyczące projektowania i zarządzania sieciami komputerowymi. Zajęcia odbywają się w jednej z pracowni wyposażonej w zestaw laboratoryjny CISCO (5 routerów, 2 switchy, 5 koncentratorów, okablowanie). Aktualnie prowadzone są szkolenia w 2 grupach na poziomie 1 i 4 semestru.

Uczelnia wzbogaca swoją ofertę kształcenia przez współpracę międzynarodową poprzez uczestnictwo w programie Erasmus, praktyki zagraniczne, umów o współpracy dwustronnej. W ramach programu Erasmus w roku akademickim 2009/2010 wyjechało na studia zagranicę 20 studentów. Uczelnia współpracuje w tym zakresie z 24 uczelniami partnerskimi. Studenci pozytywnie oceniają informacje w zakresie możliwości wzięcia udziału w programie.

Od 2007 r. dwóch absolwentów finansów i rachunkowości miało możliwość ukończenia WSB w Toruniu z podwójnym dyplomem dzięki współpracy z Coventry University w ramach której studenci wyjechali na ostatni rok nauki do Wielkiej Brytanii. Napisana i obroniona została jedna praca licencjacka.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi

Działalność naukowo-badawcza jest bardzo widoczna w funkcjonowaniu Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu, ponieważ:

- kształcenie na poziomie studiów I i II stopnia jest w dużym stopniu umiędzynarodowione,
- dla kadry naukowo-dydaktycznej są sprzyjające warunki do rozwijania działalności naukowo-badawczej,
- działalność publikacyjna zasługuje na uznanie,
- wymiana międzynarodowa kadry naukowo-dydaktycznej i studentów jest wzorowo rozwijana.

Część VI. Baza dydaktyczna

1. Ocena bazy dydaktycznej

Pomieszczenia dydaktyczne Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu zlokalizowane są w trzech położonych blisko siebie budynkach: budynku głównym „A”, budynku „F” oraz nowym budynku „B” przy ulicy Dekerta 26-28. Budynki: A oraz B stanowią własność Założyciela i są użytkowane przez Uczelnię na podstawie umów najmu. Budynek F jest natomiast wynajmowany od firmy Filmar s.c. Stanisław Filipiak Stanisław Marchlewski. Łącznie Wydział FiZ w swojej dyspozycji posiada 3444 miejsca dydaktyczne.

Zestawienie powierzchni budynków Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu

Wyszczególnienie	Budynek A	Budynek F	Budynek B (nowy)	Łącznie
Powierzchnia całkowita	3 866 m ²	1 567 m ²	4 221 m ²	9 654 m ²

Szczegółowa charakterystyka poszczególnych budynków zawarta jest w dodatkowych załącznikach: tj. **Załącznik dodatkowy VI Nr 1** i **Załącznik dodatkowy VI nr 2**.

Wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są w meble o średnim standardzie. Aule i największe sale wykładowe posiadają stanowiska dla prowadzącego w formie katedry ustawionej na podeście. Co roku część mebli jest wymieniana na nowe. Wszystkie własne sale dydaktyczne wyposażone są w tablice suchościeralne. Do dyspozycji wykładowców są również flipczarty. Największe sale wykładowe posiadają nagłośnienie i wyposażone są w podwieszone na stałe rzutniki multimedialne. W mniejszych salach używane są przenośne rzutniki multimedialne dostępne dla wykładowców.

Wydział posiada 15 epidiaskopów, 37 rzutników multimedialnych, 27 notebooków przeznaczonych do celów dydaktycznych, 2 przenośne zestawy nagłośnienia, 30 magnetofonów, 4 telewizory, 1 kamerę. Ilości te są wystarczające dla zapewnienia potrzeb dydaktyki. W 4 salach dydaktycznych zainstalowane są **elektroniczne tablice multimedialne**. W planach rozwojowych jest sukcesywne zwiększanie ilości instalowanego sprzętu elektronicznego, takiego jak: tablice multimedialne, rzutniki multimedialne, a w mniejszych salach miejsce do łatwego podłączenia laptopa i rzutnika multimedialnego.

W budynku głównym znajduje się bar dla studentów, automaty wendingowe oraz bezpłatna szatnia.

Od roku akademickiego 2010/2011 baza dydaktyczna WSB w Toruniu powiększyła się o kolejny przebudowany od podstaw budynek, który styka się z budynkiem głównym i jest z nim połączony komunikacyjnie na 2 poziomach. W **nowym budynku** o powierzchni 4221 m² z wejściem głównym od ulicy Dekerta 26-28 zlokalizowane są m.in.:

- biblioteka z czytelnią i wypożyczalnią;
- 2 aule na 200 i 240 słuchaczy;
- 12 sal konwersatoryjnych i wykładowych na 30 – 130 miejsc każda;
- 2 pomieszczenia do swobodnego przebywania studentów;
- miejsca parkingowe na 70 samochodów.

Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są na stałe w rzutniki multimedialne, ekrany, systemy zaciemniania oraz (większe sale) w nagłośnienie. WSB w Toruniu jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku głównym znajduje się winda, toaleta dla osób niepełnosprawnych oraz podjazd na tyłach budynku Uczelni. Przy wejściu głównym zainstalowany został również podnośnik, który umożliwia dotarcie studentom niepełnosprawnym do wnętrza budynku. Nowy gmach uczelni jest również w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Został wyposażony w windy, toalety, podjazdy i podnośniki dla osób niepełnosprawnych. Planowane jest wyposażenie dwóch sal do prowadzenia kształcenia

na odległość tj: szerokokątne kamery, ekrany, rzutniki, mikrofony umożliwiające prowadzenie kształcenia na odległość oraz zakup 8 monitorów i klawiatur dla osób słabowidzących, zakup oprogramowania dla osób niedowidzących, a także dostosowanie 4 sal dla potrzeb osób niedosłyszących.

Studenci bardzo pozytywnie odnoszą się do obiektów dydaktycznych, a także ich wyposażenia. Pozytywnie wypowiadają się o budynkach, tablicach informacyjnych. Ich zdaniem nauka w dostępnych warunkach jest przyjemna, a podczas przerw między zajęciami mają odpowiednie miejsca do odpoczynku. Zastrzeżenia obecnych na spotkaniu budziły zbyt wysokie ceny obowiązujące w punkcie ksero, a także w punkcie gastronomicznym. Obecni na spotkaniu pozytywnie wypowiadali się o przystosowaniu budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także odpowiednim skomunikowaniem z miastem.

Zasoby informatyczne Wydziału Finansów i Zarządzania WSB w Toruniu podzielone są na dwie części: sieć administracyjną oraz sieć studencką. Sieci te, ze względów bezpieczeństwa są fizycznie oddzielone. **Sieć administracyjna** korzysta z serwera pracującego pod kontrolą systemu NOVELL NetWare 4.11. Tam umieszczone są foldery wykorzystywane wspólnie przez poszczególne działy. W zasobach sieci administracyjnej znajduje się też 5 pojemnych dysków zewnętrznych, których zasoby wykorzystywane są przez wszystkie działy z zachowaniem odpowiednich uprawnień. Stanowisko pracy każdego pracownika wyposażone jest w komputer działający w sieci lokalnej ze stałym dostępem do Internetu. Zasoby komputerowe obejmują:

- 80 komputerów;
- 22 drukarki;
- 4 skanery.

Drukarki dostępne są dla użytkowników odpowiednich grup roboczych w sieci lokalnej. Ponadto pracownicy administracyjni mają dostęp do 3 wydajnych drukarek sieciowych. Każdy z komputerów ma stały, stabilny dostęp do Internetu.

Oprogramowanie systemowe to WINDOWS 7(5), WINDOWS VISTA(2), WINDOWS XP (68 stanowisk), WINDOWS 2000 (5 stanowisk). Na każdym stanowisku zainstalowany jest pakiet biurowy MS OFFICE 2007 (65) lub MS OFFICE 2003 (5). Ponadto każdy z działów korzysta z oprogramowania dedykowanego, np. KS (Kartoteka Studentów), KO (Kartoteka Opłat), BKD (Baza Kadry Dydaktycznej), GZ (Grafik Zajęć), ELMO, MPS (Moduł Praktyk Studenckich), Moduł Stypendia, MBK (Moduł Biur Karier), system kadrowo-płacowy OPTIMA, obsługa sprzedaży (SYMFONIA Faktura PRO oraz IBI System Faktura inVista), oprogramowanie graficzne (COREL DRAW), itp.

Każda z katedr dysponuje samodzielnym stanowiskiem komputerowym (łącznie 9 zestawów). Pracownicy dydaktyczni korzystają z drukarek lokalnych (2 sztuki) oraz 1 wydajnej drukarki sieciowej. Katedry mają stały dostęp do zasobów sieci lokalnej oraz Internetu. Podstawowe oprogramowanie obejmuje system operacyjny WINDOWS XP i pakiet biurowy MS OFFICE. Pracownicy dydaktyczni mają dostęp do zestawów – notebook + rzutnik multimedialny, – dzięki którym zajęcia wzbogacane są o prezentacje multimedialne. Dostępne jest łącznie 17 zestawów.

Pracownie komputerowe. WSB w Toruniu dysponuje 5 nowoczesnymi pracowniami

komputerowymi, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz siedmioma ogólnodostępnymi kioskami internetowymi. W nowym budynku funkcjonuje sala dydaktyczna wyposażona w 20 notebooków. Ponadto w Bibliotece dostępne są 3 stanowiska dające możliwość korzystania z katalogów elektronicznych (program LEX, bazy aktów prawnych, Serwis HR, itp.) oraz dostęp do serwera z katalogiem bibliotecznym OPAC. Daje to łącznie 130 komputerów (6x20+7+3). Dodatkowo stanowiska w czytelnicy wyposażone są w gniazda umożliwiające dostęp do Internetu, do których można podłączyć własny komputer przenośny (32 gniazda). Samorząd Studencki oraz Studenckie Forum BCC dysponują w swoich pomieszczeniach samodzielnymi stanowiskami komputerowymi. Do dyspozycji studentów jest drukarka sieciowa i skaner. Wszystkie stanowiska mają dostęp do Internetu.

Systemy operacyjne to WINDOWS VISTA BUSINESS (40 stanowisk), WINDOWS XP PROFESSIONAL (69 stanowisk). Pakiet biurowy to MS OFFICE 2003 i MS OFFICE 2007. Ponadto na zajęciach wykorzystywane są pakiety MS PROJECT, MS VISIO, edukacyjna wersja pakietu SYMFONIA firmy MATRIX.PL (systemy informatyczne w rachunkowości, informatyka podatkowa, podyplomowe studium rachunkowości), INSERT Gratyfikant (systemy informatyczne w zarządzaniu kadrą), GRETl (ekonometria), EUROPlus+ (język angielski i język niemiecki), edukacyjne wersje systemów bankowych, kompilator Turbo Pascal, recentCRM, MS PROJECT, MS VISIO, RealPlayer, NetMeeting.

Studenci mają swobodny dostęp do pracowni komputerowych (100 stanowisk) w czasie, gdy nie odbywają się tam zajęcia dydaktyczne. Dostępne są też stanowiska w Bibliotece (3 komputery + 36 gniazd). Mogą tam pisać prace licencjackie i zaliczeniowe, zbierać materiały do prac w Internecie, korzystać z programów do nauki języka (EuroPlus + REWARD) i doskonalić swoje umiejętności komputerowe. W budynkach Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu funkcjonuje 5 routerów oferujących bezprzewodowy dostęp do Internetu. Korzystanie z sieci bezprzewodowej możliwe jest po zarejestrowaniu własnego notebooka w Dziale Informatyki, a kontrola dostępu oparta jest na filtrowaniu adresów fizycznych i szyfrowaniu 128 bitowym kluczem WEP. Mamy zarejestrowanych prawie 200 studentów wykorzystujących własne notebooki w sieci bezprzewodowej WSB w Toruniu.

Przy wejściu do budynku Uczelni znajdują się 2 kioski multimedialne pozwalające na swobodny dostęp do Internetu, a w szczególności do extranetu studenckiego. Podobny kiosk internetowy znajduje się w budynku F. Na każdej kondygnacji nowo wybudowanego segmentu umiejscowione są nowe kioski internetowe. Każdy student może mieć założone konto w sieci lokalnej. Dzięki temu studenci mają dostęp do poczty elektronicznej, mogą publikować prywatne strony www.

System informacyjno-biblioteczny w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu tworzą: Biblioteka Główna w Toruniu (BG WSB) oraz Biblioteka Wydziałowa -Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy (BW WSB). **Biblioteka Główna** od września 2010 r. mieści się w siedzibie Wyższej Szkoły Bankowej Toruniu od strony ul. Dekerta. Znajdują się tam:

- wypożyczalnia (127 m², przyziemie),
- czytelnia (195 m², na 50 miejsc, w tym 40 gniazd z dostępem do Internetu i 4 stanowiska komputerowe z dostępem do katalogów i baz danych).

Biblioteka Wydziałowa mieści się w budynku Wydziału Finansów i Zarządzania przy ul. Fordońskiej 74 w Bydgoszczy. Zajmuje pomieszczenia o łącznej powierzchni 131,7 m². W Bibliotece znajduje się:

- wypożyczalnia;
- czytelnia (30 miejsc);
- czytelnia internetowa (7 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, w tym do katalogu on-line biblioteki, elektronicznych źródeł informacji naukowej); na terenie czytelnia dostępna jest również sieć bezprzewodowa.

Obie biblioteki pracują w oparciu o kompleksowy system biblioteczny ProLib, dzięki czemu opracowanie materiałów bibliotecznych oraz ich wypożyczanie są zautomatyzowane. Katalog on-line wspólny dla obu bibliotek oferuje wiele możliwości wyszukiwawczych. Dostępna jest także opcja sprawdzania stanu konta bibliotecznego on-line, prolongaty, rezerwacje i zamówienia książek przez Internet. W celu wdrożenia użytkowników do korzystania ze zbiorów oraz katalogu on-line bibliotek wprowadzono obowiązkowe szkolenia biblioteczne on-line dla studentów pierwszego roku.

Księgozbiór gromadzony w Bibliotece Głównej ma charakter specjalistyczny i jest ściśle dostosowany do kategorii użytkowników, służy zarówno tym, którzy studiują i zdobywają kwalifikacje, jak i prowadzącym badania naukowe. Dzięki stałemu śledzeniu rynku wydawniczego oraz zmian w programach nauczania, cechuje się wysokim stopniem przydatności dla czytelników. W swych zbiorach BG WSB posiada również wydawnictwa ciągłe typu: zeszyty naukowe, roczniki i inne opracowania statystyczne (1300 egzemplarzy), materiały informacyjne Ministerstwa Finansów, materiały i studia Departamentu Analiz i Badań NBP, raporty bankowe i innych instytucji finansowych, opracowania UKiE.

Polityka gromadzenia zbiorów zmierza do nieustannego dopływu nowości i usuwania z księgozbioru pozycji, które utraciły aktualność. Dbanie o jakość gromadzonych zbiorów prowadzi do zmniejszania liczby kupowanych egzemplarzy na korzyść zwiększania liczby tytułów. Oprócz zakupów ze środków własnych i pozyskanych z zewnątrz księgozbiór pozyskuje się z wymiany oraz darów. BG WSB gromadzi również kasety audio do nauki języków obcych, wideo oraz płyty CD.

Od początku istnienia Biblioteki zgromadzono ok. 19,5 tys. literatury uzupełniającej oraz ok. 25,5 tys. egzemplarzy podręczników. Aktualność zasobów zwiększają czasopisma fachowe, których prenumerata obejmuje 74 tytuły papierowe. Szczególną uwagę przykładana jest do kompletowania wydawnictw z zakresu finansów i rachunkowości cieszących się dużą popytnością w bibliotece: od roku akademickiego 2007/2008, czyli w okresie od października 2007 r. do listopada 2010 r., pozyskano 1892 egzemplarzy książek, co dało w sumie 940 tytułów o tej tematyce. Księga Inwentarzowa zawierająca spis literatury z zakresu finansów i rachunkowości dostępna jest do wglądu w Bibliotece Głównej.

Aby zaspokoić rosnące potrzeby współczesnych odbiorców i ich oczekiwania, w Bibliotece stale poszerza się ofertę elektronicznych baz danych – obecnie prenumeruje się 12 baz. Źródła te są cenne ze względu na aktualność, efektywność i łatwość wyszukiwania informacji. Są to:

- Vademecum Głównego Księgowego Prestiż VGK (Wolters Kluwer Polska);
- Serwis HR (Wolters Kluwer Polska);
- Biblioteka Harvard Business Review;
- Polskie Prawo Gospodarcze (INFOR) – baza informacji prawno-gospodarczej, umożliwia dostęp do bieżących numerów oraz archiwum czasopism INFOR-u;
- LEX dla Banków (Wydawnictwo Lex) – łączy System Informacji Prawnej oraz Profesjonalny Serwis Bankowy, wersja z modułem Komentarze i prawo europejskie;
- Serwis Informacyjny ISI (Euromoney) – zapewnia wieloaspektowe informacje dotyczące Polski, podzielony na kilka modułów, m.in.: Wiadomości (aktualizowane kilka razy dziennie); Informacje na temat firm; Dane sektorowe, branżowe; Rynki finansowe; Prawo; Dane makroekonomiczne; Analizy;
- Baza ProQuest – dostęp do baz ABI/INFORM Dateline, ABI/INFORM Global, ABI/INFORM Trade&Industry – pełne wersje artykułów z 3980 zagranicznych czasopism;
- GMID (Euromonitor) – dostarcza zróżnicowanych informacji z zakresu makroekonomii z podziałem na 205 krajów z całego świata;
- Bazy Biblioteki Wirtualnej Nauki (Elsevier, Web of Knowledge, Springer i EBSCO);
- Katalog zbiorów (biblioteczna baza danych Prolib).

Wszystkie bazy dostępne są w Informatorium Biblioteki, wybrane – w sieci komputerowej całej uczelni oraz po zalogowaniu z domowego komputera (np. ISI, VGK).

Baza dydaktyczna stanowi bardzo mocną stronę Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu. Duża dostępność do sal i laboratoriów komputerowych w pełni zabezpiecza potrzeby procesu dydaktycznego i studentów. Informatyzacja procesu dydaktycznego, jak też jej funkcja służebna dla studentów, zasługuje na uznanie. Księgozbiór znajdujący się w Bibliotece Głównej i czytelni należy ocenić wysoce pozytywnie, podobnie jak działania na rzecz jego powiększania. Baza dydaktyczna będąca w dyspozycji Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu jest nowoczesnie i wzorowo zorganizowana – to niepodważalna wizytówka WSB w Toruniu.

Część VII. Sprawy studenckie

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni

Samorząd Studencki dysponuje własnym biurem. Biuro jest niewielkim pomieszczeniem, ale odpowiednim dla członków samorządu, odpowiednio wyposażonym w sprzęt biurowy, tablice, dostępem do Internetu. Relacje samorządu z Dziekanem i władzami Uczelni są bardzo pozytywne. Samorząd dysponuje własnym budżetem na realizację podejmowanych przedsięwzięć. Jest organizatorem inicjatyw i przedsięwzięć zarówno w skali Wydziału, Uczelni. Przedstawiciele Samorządu współpracują również z powodzeniem z Samorządami innych WSB i uczelni Torunia. Co roku organizowane są Bankomalia – święto kultury studenckiej WSB, w ubiegłym roku zorganizowane zostały w ramach działalności samorządu wycieczka „Praga 2010”, w której udział wzięło 45 studentów, Otrzęsiny I roku, Połowinki. Wszystkie przedsięwzięcia cieszą się dużą popularnością wśród społeczności Uczelni.

Przedstawiciele Samorządu Studenckiego reprezentują studentów w Konwencie, Senacie oraz Radach Wydziału. Wchodzą w skład komisji stypendialnych, komisji ds. jakości

dyscyplinarnych, Rady Programowej. Pozytywnym byłoby włącznie studentów spoza samorządu do pracy w organach Uczelni, gdyż obecnie ośmioosobowy Samorząd pełni funkcje przedstawicielskie we wszystkich organach.

Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli Akademickich spełnienia wymóg art. 142 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, gdzie członkiem Komisji musi być przynajmniej jeden student. Wydziałowa Komisja Dyscyplinarna dla Studentów, będąca pierwszą instancją dyscyplinarną dla studentów, w połowie swojego składu nie jest złożona z przedstawicieli studentów. W skład Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej wchodzi przewodniczący, oraz w równej liczbie przedstawiciele studentów i pracowników Uczelni.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki

Na podstawie art. 177 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym została powołana przez Rektora Odwoławcza Komisja Stypendialna, a także powołana przez Dziekana Wydziałowa Komisja Stypendialna. Skład obu komisji spełnia wymagania przewidziane w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. Komisje powstają na wniosek właściwego organu samorządu studentów.

Zdaniem studentów system pomocy materialnej działa zadowalająco, w ich opinii nie ma opóźnień w wypłatach stypendiów. Zastrzeżenia studentów budzą liczne progi w stypendiach naukowych i socjalnych, co powoduje, że stypendia są bardzo niskie (od 35 zł) Zdaniem studentów nie ma problemu z uzyskaniem informacji o dokumentach potrzebnych do wniosku, pracą komisji stypendialnych. Regulamin pomocy materialnej znajduje się na stronie internetowej uczelni, tablicach informacyjnych. Decyzje wydawane przez Wydziałową Komisję Stypendialną są decyzjami administracyjnymi zawierającymi podstawę prawną, decyzję, uzasadnienie i pouczenie o odwołaniu, spełniony, więc zostaje wymóg art. 207 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na wyróżnienie zasługuje również polityka Uczelni w zakresie własnej pomocy materialnej, a także systemu motywacyjnego dla studentów.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym

Spotkanie ze studentami odbyło się 26 lutego podczas zajęć. W spotkaniu wzięło udział około 40 studentów trzeciego roku pierwszego stopnia studiujących w trybie niestacjonarnym. Obecni na spotkaniu są zadowoleni z wyboru tego kierunku studiów. Chętnie odpowiadali na pytania dzieląc się wiedzą na temat studiowania w WSB. Ich zdaniem Uczelnia w odpowiedni sposób kształci studentów, zajęcia prowadzone są na temat, a przekazywana wiedza potwierdzona jest konkretnymi przykładami. Część studentów wyraziła opinię, że wiedza nie jest im przekazywana odpowiednio z przedmiotów finanse a także rachunkowość, co ich zdaniem jest dużym problemem. Sporadyczne przypadki niekompetentnych dydaktyków zdarzają się, a Dziekan jest o tym informowany przez bezpośrednie skargi studentów bądź za pomocą ankiety ewaluacyjnej. Obecni na spotkaniu bardzo pozytywnie ocenili działanie pro studenckie Dziekana, który ich zdaniem pomaga w wielu drażliwych dlań kwestiach. Studenci wyrazili ubolewanie nad brakiem informacji zwrotnej o wynikach ewaluacji, ich zdaniem wpływa to na niską zwrotność kwestionariuszy. Odpowiednio działa system Extranet, w którym uzyskać można kompleksowe i

aktualne dane, a moderatorzy szybko i kompetentnie udzielają niezbędnych informacji. Pozytywnie wypowiadali się o bazie nowoczesnej dydaktycznej, która w ich ocenie spełnia wysokie standardy jakości. Studenci zauważają działalność kół naukowych poprzez liczne plakaty, a także informacje w systemie Extranet, pozytywnie wypowiadali się o działalności Biura Karier. Problemem wyrażonym przez studentów były nieodpowiednie godziny otwarcia biblioteki, a także jej zasoby. Część studentów wyraziłoby chęć kontynuacji nauki na drugim stopniu w Wydziale Uczelni.

Uczelnia spełnia wymagania w zakresie spraw studenckich: wspiera i respektuje samorządność studencką, inicjatywy naukowe studentów, koła naukowe. Stwarza również możliwość rozwoju wymienionych aspektów działalności. Politykę informacyjną Uczelni, jej bazę dydaktyczną również należy ocenić pozytywnie.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów

Dokumentacja przebiegu studiów prowadzona jest w Dziekanacie Uczelni.

W trakcie weryfikacji dokumentacji zostały sprawdzone: teczki osobowe studentów i absolwentów, indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta, protokoły egzaminacyjne.

Album studentów – prowadzony jest w centralnie od 2006 r. w formie elektronicznej dla całej Uczelni przez Dziekanat - zgodnie z przepisami § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634, z późn. zm.). W sprawdzonych przypadkach numer albumu studenta odpowiada numerowi wpisanemu w indeksie studenta i w legitymacji studenckiej.

Księga dyplomów - prowadzona jest centralnie – dla całej Uczelni przez Dziekanat zgodnie z przepisami § 11 ust. 3 wyżej wymienionego rozporządzenia. Odbiór dyplomu absolwent potwierdza w księdze dyplomów, a także w dokumentacji studenckiej.

Protokoły egzaminacyjne prowadzone są prawidłowo.

Karty okresowych osiągnięć studenta – prowadzone są prawidłowo.

Teczki osobowe studentów

W teczkach osób nowo przyjętych znajdują się: oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości, ankieta osobowa studenta, poświadczona fotokopia dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, aktualna fotografia kandydata, umowa o świadczenie usług edukacyjnych podpisana przez wicekanclerza, podpisany przez studenta akt ślubowania, karty okresowych osiągnięć studenta, potwierdzenie odbioru legitymacji studenckiej oraz kopia decyzji o przyjęciu na studia. *Wskazane byłoby, aby w aktach studenta znajdowały się dokumenty z postępowania kwalifikacyjnego przy przyjęciu na studia (kopia decyzji o przyjęciu na studia przekazanej studentowi nie jest decyzją Władz Uczelni uprawnionych do podejmowania decyzji o przyjęciu na studia). W podaniu o przyjęcie na studia wskazane jest, aby wynik przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego był opatrzony podpisem Przewodniczącego Komisji Rekrutacyjnej a nie przez pracownika Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu.*

W aktach studentów, którzy otrzymali zgodę na przeniesienie, urlop, powtarzanie roku znajdują się kopie decyzji Dziekana w powyższych sprawach.

Skreślenia dokonywane są przez Dziekana zgodnie z art. 190 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). W aktach studenta znajduje się również pokwitowanie odbioru tej decyzji.

W teczach absolwentów znajdują się: praca dyplomowa, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów - egzemplarz do akt oraz suplement, a także potwierdzenie odbioru dyplomu, jego odpisu i suplementu, przez osobę odbierającą dyplom.

Wskazane jest wpisywanie w suplemencie do dyplomu oceny z pracy dyplomowej.

Analiza dokumentacji dotyczącej toku studiów pozwala na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona w sposób prawidłowy. Nieodzwone jest jedynie dokonanie wskazanych wyżej korekt.

Część IX. Podsumowanie

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa Standardu	Ocena spełnienia standardów				
		Wyróżniająco	W pełni	Znacząco	Częściowo	Niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			X		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		X			
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe		X			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
Cz. VI	Baza dydaktyczna	X				
Cz. I, VII	Sprawy studenckie		X			
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		X			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		X			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia		X			

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

Nie ma zagrożenia w kwestii kontynuowania ocenianego kierunku studiów „*finanse i rachunkowość*” na poziomie I i II stopnia na Wydziale Finansów i Zarządzania w Toruniu. Rozszerzenie oferty dydaktycznej jest możliwe w obszarze nowych specjalności, ale pod warunkiem, iż będą stosowne sygnały z rynku o zapotrzebowaniu na absolwentów z określonym profilem. Posiadana baza dydaktyczna (nowoczesna) wyprzedza potrzeby lokalowe. Aktualny stan kadry naukowo-dydaktycznej, perspektywy jej rozwoju oraz utrzymujący się popyt na studiowanie (szczególnie na studiach niestacjonarnych) na kierunku „*finanse i rachunkowość*” - jest dobrym prognostykiem dla dalszej działalności naukowo-dydaktycznej Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu.

W odpowiedzi na raport z wizytacji władze Uczelni zadeklarowały usunięcie wskazanych nieprawidłowości, w szczególności wdrożenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.